

SPECIAL TALK สมรภูมิสงครามเทคโนโลยี 5G สหรัฐอเมริกา-จีน

SPECIAL REPORT

- ▶ เปลี่ยนทางรอดสู่ทางเลือก กลศึกพิชิตสงครามการค้า
- ▶ บทบาทของอำนาจทาง Geo-economics ที่มีต่อการค้าโลก

สวัสดีท่านผู้อ่านวารสาร TPSO Journal ทุกท่าน ฉบับนี้เราขอส่งท้ายปีเก่าต้อนรับปีใหม่ ด้วยประเด็นสำคัญที่เกี่ยวข้องกับเศรษฐกิจการค้าต่างประเทศซึ่งถูกพูดถึงกันอย่างมาก ในปีนี้ และอาจจะส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจไทยต่อไปยังปีหน้า ท่านผู้อ่านจะเห็นได้ว่า ตลอดทั้งปี พ.ศ. 2562 คนไทยได้รู้จักและตระหนักถึงผลกระทบของสงครามการค้าระหว่าง พญาอินทรีและพญามังกรต่อการส่งออกของไทยมากยิ่งขึ้น โดยในฉบับนี้ท่านจะได้ทราบถึงสาเหตุสำคัญบางประการที่นำไปสู่สงครามการค้า อาทิ อำนาจทาง Geo-economics ต่อการค้าโลก และเทคโนโลยีสมัยใหม่ 5G ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญที่มหาอำนาจทั้งสองไม่อาจจะสูญเสียความเป็นหนึ่งไปได้ และประเทศไทยจะวางตำแหน่งของตนเองอย่างไรในสถานการณ์ ความไม่แน่นอนของตลาดโลกเช่นนี้ นอกจากนี้ในรายงานพิเศษยังมีข้อเสนอให้กับ ผู้ประกอบการส่งออกไทยในการพลิกวิกฤตให้เป็นโอกาสอีกด้วยเช่นกัน

ยิ่งไปกว่านั้นในฉบับนี้ยังมีความพิเศษอย่างยิ่ง เพราะเราได้รับเกียรติจากท่านผู้อำนวยการ สำนักงานนโยบายและยุทธศาสตร์การค้าพร้อมกับทีมส่งออก มาขึ้นปกวารสาร ทีมวิเคราะห์ เศรษฐกิจนี้เป็นกำลังสำคัญของ สนค. ที่จะติดตามความคืบหน้าและวิเคราะห์สถานการณ์ การส่งออกของไทยและประเด็นสำคัญๆ ทั่วโลกที่กระทบต่อการส่งออกของไทย อย่างชัดเจน และกันท่วงที ให้แก่ผู้บริหารกระทรวงพาณิชย์และผู้สนใจทั่วไป

สุดท้ายนี้ ขอขอบพระคุณผู้อ่านทุกท่านที่ได้ติดตามวารสาร TPSO Journal ตลอดมา ขอให้วาระดีปีใหม่ พ.ศ. 2563 ที่จะถึงนี้ ทุกท่านประสบแต่ความสุข ความเจริญ มั่งมีศรีสุข มั่งคั่ง ร่ำรวย ยิ่งๆ ขึ้นไป ทางเราจะมุ่งมั่นสร้างสรรค์บทความสาระความรู้ที่ทันสมัย และเป็นประโยชน์ต่อเศรษฐกิจการค้าของไทยอย่างต่อเนื่อง แล้วพบกันใหม่ฉบับหน้า

กองบรรณาธิการวารสาร สนค.

วารสาร สนค.

ปีที่ 10 ฉบับที่ 101 ธันวาคม 2563

www.tpsoc.moc.go.th

Contents

03 Special Talk

สมรภูมิสงครามเทคโนโลยี 5G สหรัฐอเมริกา-จีน

04 Special Report

เปลี่ยนทางรอดสู่ทางเลือก
กลศึกพิชิตสงครามการค้า

06 Special Report

บทบาทของอำนาจทาง Geo-economics
ที่มีต่อการค้าโลก

08 Economic Indicators

ภาพรวมเศรษฐกิจไทย

10 International Trade Focus

การค้าระหว่างประเทศของไทย : ตุลาคม 2562

11 Commodities & Fx

สถานการณ์ราคาทองคำ ราคาน้ำมัน
อัตราแลกเปลี่ยน และราคาสินค้าเกษตร :
พฤศจิกายน 2562

12 Global News

อินเดียจะถอนตัวจาก RCEP จริงหรือ?

GETTING AROUND WITH TPSO

นางสาวพิมพ์ชนก วอนขอพร ผู้อำนวยการสำนักงานนโยบายและยุทธศาสตร์การค้า (สนค.) พร้อมด้วยผู้บริหาร ข้าราชการ และเจ้าหน้าที่ ได้เข้าศึกษาดูงาน ณ พิพิธภัณฑ์และหอจดหมายเหตุการป้องกันและปราบปรามทุจริตแห่งชาติ (พิพิธภัณฑ์ต้านโกง : Anti Corruption Museum) เพื่อปลูก-ปลูก จิตสำนึกต้านโกง การป้องกันและปราบปรามทุจริต ตลอดจนปลูกฝังจรรยาบรรณการเป็นข้าราชการที่ดีแก่บุคลากร

ในสังกัดขึ้น ด้วยตระหนักถึงความสำคัญของการสร้างองค์กรที่มีความโปร่งใส ต่อต้านการทุจริตทุกรูปแบบ นอกจากนี้ยังได้จัดให้มีการอบรมเรื่องการบริหารความเสี่ยง

เพื่อเป็นความรู้ และเป็นแนวทางสำหรับการนำไปใช้ในการบริหารจัดการโครงการให้การทำงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และเกิดประโยชน์สูงสุด ช่วยลดมูลเหตุและโอกาสที่อาจจะทำให้เกิดการคอร์รัปชัน และลดความเสียหายที่อาจจะเกิดองค์กรและประเทศได้

สมรภูมิสงครามเทคโนโลยี 5G สหรัฐอเมริกา-จีน

5G “Battleground” Between US & China

ตั้งแต่ต้นปี 2561 จนถึงปีนี้ ชาวที่เป็นประเด็นหลักของโลกคงหนีไม่พ้นเรื่อง “สงครามการค้าระหว่างสหรัฐอเมริกา-จีน” ที่ยืดเยื้อและอาจลุกลามเป็น “สงครามเทคโนโลยี” ซึ่งหากย้อนหลังดูตัวเลขการลงทุนในงานวิจัยด้านเทคโนโลยีของทั้งสองประเทศ ก็คงไม่ผิดสักเท่าไรที่จะกล่าวว่สงครามการค้ากับสงครามเทคโนโลยีเป็นเรื่องเดียวกัน

เมื่อวันที่ 1 พฤศจิกายน 2562 จีนได้ประกาศเปิดให้บริการ 5G เพื่อการพาณิชย์แก่ประชาชนทั่วไปอย่างเป็นทางการ ภายใต้ 3 เครือข่ายรายใหญ่อย่าง China Mobile, China Telecom และ China Unicom ที่มีโครงข่ายพร้อมให้บริการ 50 เมืองทั่วประเทศ มีสถานีปล่อยสัญญาณมากกว่า 130,000 จุด ที่พร้อมใช้งานภายในสิ้นปี โดยถือเป็นเครือข่าย 5G ที่ใหญ่ที่สุดในโลก แม้ว่าก่อนหน้านี้เกาหลีใต้จะเปิดให้บริการ 5G ไปแล้วทั่วประเทศ ส่วนสหรัฐฯ และอังกฤษ ก็เปิดให้บริการในบางพื้นที่แล้วก็ตาม แต่จีนมีการเปิดตัวในสเกลที่ใหญ่กว่ามาก และอุปกรณ์ส่วนใหญ่เป็นเทคโนโลยีของบริษัทหัวเว่ย (Huawei Technologies) ที่มีประสิทธิภาพเกินราคา จนอาจทำให้บริษัทฝั่งยุโรป เช่น อีริคสัน (Ericsson) และโนเกีย (Nokia) กลายเป็นเบอร์รองไปในทันที

ทำไมสงครามเทคโนโลยี 5G จึงมีผลต่อทิศทางภูมิศาสตร์เศรษฐกิจและการเมืองโลก

สงครามการค้าระหว่างสหรัฐอเมริกา-จีน กลายเป็นสมรภูมิสงครามเทคโนโลยี 5G (5G “Battleground” Between US & China) ซึ่งมีค่าเดิมพันสูงมาก เนื่องจากเทคโนโลยี 5G หากมีการพัฒนาอย่างเต็มรูปแบบ จะสามารถรองรับการเชื่อมต่อกับอุปกรณ์ที่ใช้ในชีวิตประจำวัน (Internet of Things : IoT) จำนวนมาก และใช้พลังงานต่ำกว่า 4G ถึง 1,000 เท่า โดยไม่ต้องใช้ระบบ Wifi อีกทั้งสามารถรับส่งข้อมูลรวดเร็วแบบเรียลไทม์ (Real Time) มากขึ้น มีความหน่วงในระดับต่ำมาก (ต่ำกว่า 4G ถึง 10 เท่า) ซึ่งเหมาะกับงานที่ต้องการความแม่นยำสูงและมีความผิดพลาดเกือบเป็นศูนย์ เช่น ระบบควบคุมรถยนต์ไร้คนขับ ระบบไฟฟ้าอัจฉริยะ และระบบแพทย์ระยะไกล เป็นต้น ความเร็วในการเชื่อมต่อเป็นแบบไร้สายเหมาะสำหรับเมืองอัจฉริยะ (Smart City) ในอนาคต ซึ่งสามารถพัฒนาระบบการศึกษาทางไกลได้อย่างมีประสิทธิภาพ ด้วยคุณสมบัติของ 5G นั้น กล่าวได้ว่าเป็น “เทคโนโลยีที่สามารถพลิกโลก” เพราะ 5G เป็นแกนกลางของการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานในอนาคต แต่ในข้อดีก็ย่อมมีข้อเสีย โดยเมื่ออุปกรณ์ทุกอย่างถูกเชื่อมต่อเข้าด้วยกัน อาจส่งผลกระทบต่อข้อมูลเชิงลึกของประชากรในประเทศนั้นหมายถึงความมั่นคงในระดับประเทศ ซึ่งเป็นประเด็นที่สหรัฐฯ นำมาเป็นข้อกล่าวอ้างในการโน้มน้าวให้กลุ่มพันธมิตรชาวรอง 5 ขาด (Five Eyes Intelligence Alliance) แบนเทคโนโลยีของบริษัทหัวเว่ย ซึ่งออสเตรเลีย นิวซีแลนด์ และแคนาดา ก็ได้ประกาศแบนอุปกรณ์ของบริษัทหัวเว่ยเป็นที่เรียบร้อยแล้วเช่นกัน อังกฤษที่ประกาศใช้เทคโนโลยีของบริษัทหัวเว่ย แต่ก็ใช้เพียงอุปกรณ์เฉพาะกลุ่มที่ไม่ใช่ “โครงสร้างหลักสำคัญ” (Non-Core) เช่น เสาสัญญาณ สถานีส่งสัญญาณ และอุปกรณ์กำหนดคลื่นความถี่ เพื่อความปลอดภัยของข้อมูลที่จะส่งผลกระทบต่อความมั่นคงของประเทศ

การที่สหรัฐฯ และจีนต่างชิงความเป็นหนึ่งในเทคโนโลยี 5G เนื่องจากจะส่งผลให้สามารถขึ้นนำการใช้เทคโนโลยีของประเทศต่างๆ ได้ และจะนำมาซึ่งรายได้มหาศาลจากการถือครองสิทธิบัตรในเทคโนโลยีดังกล่าว ที่สำคัญคือสามารถเป็นผู้นำทางด้านเศรษฐกิจและการขับเคลื่อนนวัตกรรมของโลก ดังนั้น หากงานนี้ใครแพ้ก็จะเสียเปรียบทางการค้าในระบบเศรษฐกิจ และความมั่นคงที่ถูกสั่นคลอนจากฝ่ายตรงข้าม รวมถึงอาจถูกครอบงำทางด้านความคิดและวัฒนธรรมของชาติได้ ดังสะท้อนได้จากความคิดเห็นของ Gary Shapiro ผู้บริหารสมาคมเทคโนโลยีผู้บริโภคของสหรัฐฯ ที่มีต่อ 5G ของจีนว่า “It’s not just about a cool technology, it’s a matter of our future ... If China wins, their way of life will become the way of life that’s pushed on the world,” Gary Shapiro, President and CEO of the Consumer Technology

Association (CTA) ซึ่งหมายความว่า “หัวเว่ยไม่ใช่เป็นเพียงแค่เทคโนโลยีที่ทันสมัย แต่ประเด็นคืออนาคตของสหรัฐฯ เพราะถ้าหากจีนได้รับชัยชนะก็จะทำให้วิถีทางของจีนกลายเป็นวิถีทางที่ผลักดันโลก” ความคิดเห็นดังกล่าวจึงเป็นการเน้นย้ำถึงความหวาดระแวงของสหรัฐฯ ที่มีต่อเทคโนโลยีของจีนที่ก้าวล้ำและรุดหน้าไปมาก และคาดว่าส่งผลกระทบต่อในเชิงจิตวิทยาและความมั่นคงของสหรัฐฯ

ทั้งนี้ จากการที่จีนมีการพัฒนาเทคโนโลยีไปอย่างรวดเร็วได้นั้น ก็เป็นผลพวงมาจากแนวคิดที่จะปฏิรูปการผลิตของจีน ภายใต้ยุทธศาสตร์ “Made in China 2025” หรือ “Industry 4.0” ที่จะเปลี่ยนรูปแบบการผลิตจากที่เน้นปริมาณสู่การผลิตที่เน้นคุณภาพ โดยใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีขั้นสูง ซึ่งการทำธุรกิจของจีนในช่วงหลังจะเน้นการซื้อกิจการและควบรวมบริษัทต่างๆ จากทั่วโลกมากขึ้น โดยเฉพาะบริษัทที่เกี่ยวข้องและเชื่อมโยงกับเทคโนโลยี ดังนั้น จีนจึงให้ความสำคัญกับการวิจัยและพัฒนาเป็นอย่างมาก ทั้งนี้ 5G ถือเป็นกุญแจสำคัญสู่ความสำเร็จในการบรรลุยุทธศาสตร์ชาติได้ และนี่ก็อาจเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้ฝั่งสหรัฐฯ พยายามกดดัน รวมทั้งเปิดฉากสงครามการค้าและเทคโนโลยีกับจีนอย่างเต็มรูปแบบ แต่การกระทำดังกล่าวก็เป็นการผลักดันให้จีนพัฒนาด้านเทคโนโลยีให้ล้ำหน้าเร็วขึ้น พร้อมทั้งวางแผนการพึ่งพาตัวเองในระยะยาว ปัจจุบันความรู้ด้านเทคโนโลยีของจีนถูกพัฒนาอย่างก้าวกระโดด สะท้อนจากผลงานวิจัยด้านเทคโนโลยีที่ได้รับการตีพิมพ์มากที่สุดในโลก งบลงทุนด้านนวัตกรรมสูงที่สุดในโลกและเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ทว่าการจีนคาดการณ์ว่าในช่วงปี 2563-2568 (ค.ศ. 2020-2025) เทคโนโลยี 5G สามารถช่วยกระตุ้นเศรษฐกิจดิจิทัลของจีนให้เติบโตได้ถึง 15.2 ล้านล้านหยวน (ประมาณ 76 ล้านล้านบาท) รวมทั้งสามารถนำเทคโนโลยี 5G มาช่วยจัดการระบบระเบียบทั้งประชากรและสิ่งต่างๆ ในประเทศจีนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

จากสถานการณ์ดังกล่าว ส่งผลให้กองทุนการเงินระหว่างประเทศ หรือ IMF มีความกังวลว่าสงครามเทคโนโลยี 5G จะทวีความรุนแรงมากขึ้น จนทำให้การพัฒนาเทคโนโลยีและนวัตกรรมเกิดการชะลอตัว จนดูรั้งการพัฒนาเศรษฐกิจดิจิทัลระหว่างประเทศ ซึ่งเป็นผลมาจากการที่มีระบบ 5G ถึง 2 มาตรฐาน และเป็นความยุ่งยากในการเชื่อมระบบทั้งสองฝั่งเข้าด้วยกัน ทำให้เกิดต้นทุนการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานของเทคโนโลยีที่สูงขึ้น รวมทั้งในหลายประเทศที่อาจต้องเจอแรงกดดันจากทั้งสองฝ่ายว่าจะเลือกใช้เทคโนโลยีฝั่งใด ในส่วนของไทยหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องพยายามผลักดันให้ไทยเข้าสู่ระบบ 5G ภายใน 1-2 ปีข้างหน้า เนื่องจากระบบ 5G มีผลต่อการดำเนินธุรกิจและการขับเคลื่อนประเทศ ทั้งภาคการเงิน สังคม และสาธารณสุข ซึ่งถึงเวลาแล้วที่ไทยต้องเดินหน้าเข้าสู่ระบบ 5G เพื่อไม่ให้ตกขบวนรถไฟสายความเร็วสูง 📶

Source: <https://www.xinhuaithai.com/>
<https://www.satellitetoday.com/>

เปลี่ยนทางรอดสู่ทางเลือก กลศึกพิชิตสงครามการค้า

อินทรีย์ปะทะมังกร สงครามการค้าสะเทือนโลก

เป็นเวลากว่า 1 ปีแล้วที่มาตรการภาษีของสหรัฐฯ และจีน แลกหมัดกันด้วยมาตรการภาษี โดยปัจจุบัน สหรัฐฯ ขึ้นภาษีสินค้านำเข้าจากจีนรวมแล้วมูลค่ากว่า 380,000 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ พร้อมทั้งขยายผลไปสู่มิติอื่น เช่น ความมั่นคง เทคโนโลยี ค่าเงิน ขณะที่จีนเองก็ตอบโต้ด้วยการขึ้นภาษีสินค้าจากสหรัฐฯ ถึงเกือบ 100,000 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ แม้ปัจจุบันทั้งสองฝ่ายจะยอมกลับมาเจรจาสงบศึกกันแล้ว แต่อาจเป็นเพียงช่วงพักรบระยะสั้นที่อาจพลิกกลับไปสู่สงครามได้ทุกเมื่อ

ความไม่ลดราวาคอกของทั้งคู่กดดันให้เศรษฐกิจการค้าโลกเข้าสู่ภาวะชะลอตัวจากรายงานของกองทุนการเงินระหว่างประเทศ (IMF) เมื่อเดือนตุลาคมที่ผ่านมา ได้ปรับลดประมาณการการเติบโตของเศรษฐกิจโลกในปี 2562 ลงเหลือร้อยละ 3.0 (จากประมาณการเดิมร้อยละ 3.2 เมื่อเดือนกรกฎาคม 62) และปรับลดการเติบโตของปริมาณการค้าโลก (World Trade Volume) ปี 2562 เหลือเพียงร้อยละ 1.1 (จากประมาณการเดิมร้อยละ 2.5 เมื่อเดือนกรกฎาคม 2562) ความยืดหยุ่นของสงครามการค้ายังส่งผลให้โครงสร้างการค้าการลงทุนระหว่างประเทศเปลี่ยนไป หลายประเทศทำความตกลงการค้าระหว่างกัน ในขณะที่บริษัทต่างๆ เริ่มทบทวนแผนการลงทุน มองหาโอกาสย้ายการลงทุนออกจากจีน ทั้งการย้ายกลับประเทศตัวเองหรือประเทศใกล้เคียงกับเจ้าของทุน หรือหาทำเลใหม่ที่ตั้งใกล้ตลาดของตนเองมากขึ้น เพื่อกระจายความเสี่ยง และรักษาเสถียรภาพการค้าระยะยาว

Trade Diversion : โอกาสการส่งออกของไทย

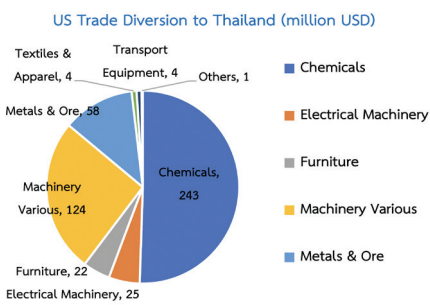
ท่ามกลางความไม่แน่นอนของสงครามการค้า ก็ยังมีโอกาสในการส่งออกของไทย เนื่องจากการขึ้นภาษีตอบโต้ระหว่างสหรัฐฯ และจีน ทำให้เกิดการเบี่ยงเบนทางการค้า (Trade Diversion) โดยผู้นำเข้าในสหรัฐฯ (หรือจีน) ต้องหาแหล่งนำเข้าอื่นเพื่อทดแทนสินค้าจีน (หรือสหรัฐฯ) ที่ราคาแพงขึ้นเพราะถูกขึ้นภาษี

ยกตัวอย่างกรณีสหรัฐฯ การศึกษาโดยองค์การการประมุขสหประชาชาติว่าด้วยการค้าและการพัฒนา (UNCTAD) พบว่า การขึ้นภาษีนำเข้าสินค้าจีนกลุ่ม 250,000 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ ทำให้สหรัฐฯ นำเข้าสินค้ากลุ่มดังกล่าวจากจีนลดลงถึงร้อยละ 25 จากประมาณ 130,000 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ ในครึ่งปีแรกของปี 2561 เหลือประมาณ 95,000 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ ในครึ่งปีแรกของปี 2562 หรือคิดเป็นมูลค่าการส่งออกของจีนที่หายไปเกือบ 35,000 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ โดยกลุ่มสินค้าที่สหรัฐฯ นำเข้าจากจีนลดลงมากที่สุด 3 อันดับแรก ได้แก่ เครื่องจักร/อุปกรณ์สำนักงาน (Office Machinery) เครื่องมือในการสื่อสาร (Communication Equipment) และเครื่องจักรไฟฟ้า (Electrical Machinery) ซึ่งในครึ่งแรกของปี 2562 จีนส่งออกไปสหรัฐฯ ลดลง 9,870 5,490 และ 3,560 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ ตามลำดับ

นอกจากนี้ ยังพบว่าในช่วงเวลาเดียวกัน สหรัฐฯ เปลี่ยนไปนำเข้าสินค้ากลุ่มนี้จากประเทศอื่น รวมทั้งไทยมากขึ้น คิดเป็นมูลค่าการค้าเบี่ยงเบนทางการค้า (Trade Diversion) รวมประมาณ 21,000 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ หรือคิดเป็นร้อยละ 62 ของมูลค่าที่สหรัฐฯ นำเข้าจากจีนลดลง โดยประเทศ/กลุ่มประเทศที่ได้ประโยชน์จากการเบี่ยงเบนทางการค้ามากที่สุด 3 อันดับแรก ได้แก่ ไต้หวัน ซึ่งสหรัฐฯ นำเข้าเพิ่มขึ้น 4.2 พันล้านดอลลาร์สหรัฐฯ โดยเฉพาะกลุ่มเครื่องจักรสำนักงาน เม็กซิโก ซึ่งสหรัฐฯ นำเข้าเพิ่มขึ้น 3.6 พันล้านดอลลาร์สหรัฐฯ โดยเฉพาะกลุ่มเครื่องจักรไฟฟ้า เกษตรและอาหาร และอุปกรณ์ขนส่ง และสหภาพยุโรป ซึ่งได้ประโยชน์เกือบ 2.7 พันล้านดอลลาร์สหรัฐฯ โดยเฉพาะกลุ่มเครื่องจักรกลและเครื่องจักรไฟฟ้า ประเทศที่ได้รับประโยชน์รองลงมา อาทิ เวียดนาม ญี่ปุ่น และเกาหลีใต้ เป็นต้น

สำหรับไทย UNCTAD

พบว่า ในช่วงครึ่งแรกของปี 2562 ได้ประโยชน์จากการเบี่ยงเบนทางการค้าคิดเป็นมูลค่า 481 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ โดยกลุ่มสินค้าที่สหรัฐฯ เปลี่ยนมานำเข้าจากไทยทดแทนเงินมากที่สุด ได้แก่ กลุ่มเคมีภัณฑ์ (243 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ) และ

เครื่องจักรกล (124 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ) กลุ่มสินค้าไทยที่ได้รับประโยชน์รองลงมา เช่น เหล็กและแร่ธาตุ เครื่องจักรไฟฟ้า และเฟอร์นิเจอร์

อย่างไรก็ตาม จะเห็นว่า การเบี่ยงเบนทางการค้าไม่สามารถรองรับผลกระทบจากการขึ้นภาษีได้ทั้งหมด โดยจากมูลค่าที่สหรัฐฯ นำเข้าจากจีนลดลง 35,000 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ หักไปนำเข้าจากประเทศอื่นแค่ 21,000 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ จึงมีมูลค่าการนำเข้าที่หายไป (net losses) 13,000 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ โดยอาจเกิดได้จากหลายสาเหตุ อาทิ ประเทศอื่นอาจไม่มีความสามารถหรือกำลังการผลิตที่สามารถทดแทนจีนได้ทั้งหมดในทันที หรือมีปัจจัยด้านระยะทางหรือค่าขนส่งที่สูง หรือผู้ส่งออกเงินอาจลดลงราคาสินค้าเพื่อชดเชยกับภาษีที่สูงขึ้น เป็นต้น

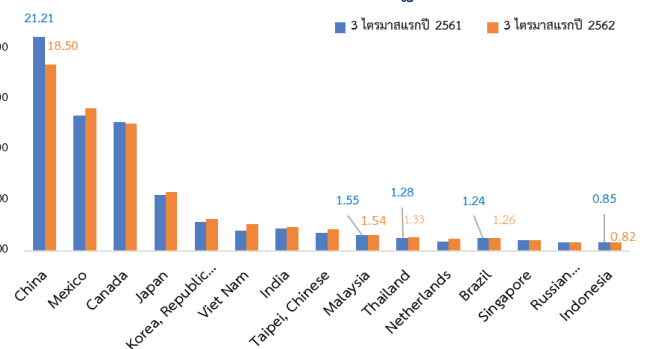
ตารางที่ 1 การเบี่ยงเบนทางการค้าในไตรมาสสหรัฐฯ (หน่วย : ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ)

Sector	Trade Diversion	China Export Loss	Net Losses	Trade Diversion as a Percentage of China Export Loss
Agri-food	1,065	-1,066	-1	100%
Chemicals	2,179	-2,970	-791	73%
Communication Equipment	2,142	-5,490	-3,348	39%
Electrical Machinery	2,461	-3,560	-1,099	69%
Furniture	981	-2,750	-1,769	36%
Machinery Various	3,226	-3,320	-94	97%
Metals and Ore	1,635	-1,648	-13	99%
Office Machinery	4,297	-9,870	-5,573	44%
Precision Instruments	1,190	-1,190	0	100%
Textiles and Apparel	866	-1,189	-323	73%
Transport Equipment	1,032	-1,033	-1	100%
Others	371	-487	-116	76%
TOTAL	21,443	-34,573	-13,130	62%

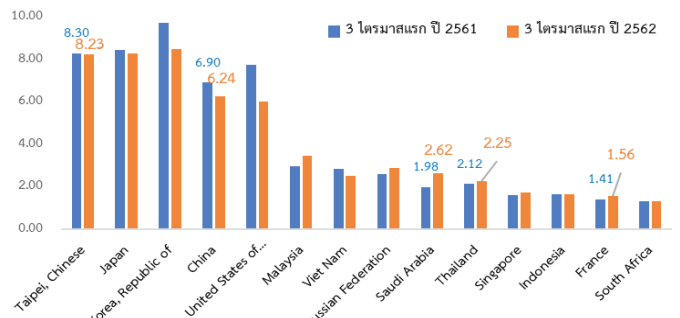
ที่มา: UNCTAD Research Paper No.37, Trade and trade diversion effects of United States tariffs on China, Nov 2019

ท่ามกลางสงครามการค้าที่ยืดเยื้อมานานกว่า 1 ปี การส่งออกไทยถือว่าได้รับผลกระทบน้อยกว่าหลายประเทศ และสามารถสร้างโอกาสได้ท่ามกลางความไม่แน่นอนระหว่างสหรัฐฯ และจีน โดยใน 3 ไตรมาสแรกของปี 2562 ไทยสามารถทำส่วนแบ่งตลาดได้เพิ่มขึ้นทั้งในสหรัฐฯ (ร้อยละ 1.33 จากเดิม 1.28) และจีน (ร้อยละ 2.25 จากเดิม 2.12) เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันของปีก่อน แสดงถึงความสามารถในการทดแทนสินค้าที่สหรัฐฯ และจีนขึ้นภาษีตอบโต้ระหว่างกัน ทั้งนี้ ในช่วงเดียวกันสหรัฐฯ นำเข้าจากประเทศอื่นๆ ที่เป็นคู่แข่งของไทยลดลง อาทิ มาเลเซีย อินโดนีเซีย และสิงคโปร์ ขณะที่จีนนำเข้าจากไต้หวัน เวียดนาม อินโดนีเซียลดลง

โครงสร้างการนำเข้าสหรัฐฯ

โครงสร้างการนำเข้าจีน

นอกจากนี้ ไทยมีแนวโน้มปรับตัวได้ดีและสามารถขยายการส่งออกในตลาดสำคัญ เพื่อกระจายความเสี่ยงไปในตลาดอื่น ๆ มากขึ้น สะท้อนพื้นฐานการส่งออกที่ดี และมีความยืดหยุ่นสามารถปรับตัวได้เร็ว โดยตลาดที่ไทยสามารถขยายส่วนแบ่งตลาดได้สูงขึ้น ได้แก่ ออสเตรเลีย เกาหลีใต้ ญี่ปุ่น และแคนาดา

Investment Diversion : โอกาสในการดึงดูดการลงทุนของไทย

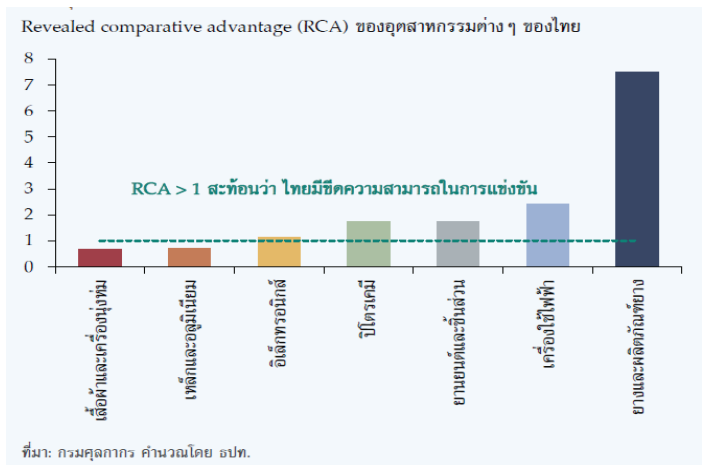
มาตรการกีดกันทางการค้าของสหรัฐฯ ส่งผลให้ผู้ประกอบการบางส่วนตัดสินใจย้ายฐานการผลิตออกจากจีนไปยังประเทศอื่นที่มีศักยภาพการผลิตใกล้เคียงจีน เพื่อเลี่ยงผลกระทบและสามารถรองรับการลงทุนของตนเองมากขึ้น โดยขณะนี้ ประเทศต่างๆ ในภูมิภาคเอเชียต่างเร่งพัฒนาสภาพแวดล้อมการประกอบธุรกิจของตนเองให้มีศักยภาพใกล้เคียงกับจีน พร้อมทั้งเสนอมาตรการจูงใจต่างๆ ให้นักลงทุนสนใจเข้าไปลงทุนในประเทศเหล่านั้นมากขึ้น

ตารางที่ 2 สภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับการประกอบธุรกิจ

คุณสมบัติ	จีน (Base)	ไทย	อินเดีย	อินโดนีเซีย	เวียดนาม	ฟิลิปปินส์
จำนวนประชากร	1.43 พันล้านคน	69.69 ล้านคน	1.37 พันล้านคน	271 ล้านคน	96.46 ล้านคน	108.69 ล้านคน
กำลังแรงงาน (15 - 64 ปี)	1.01 พันล้านคน	49.20 ล้านคน	928.27 ล้านคน	185.45 ล้านคน	67.10 ล้านคน	70.62 ล้านคน
ค่าแรงขั้นต่ำ/เดือน (USD)	145 - 358\$	304 - 325\$ ¹ (1USD=30.38 บาท)	63.74\$ ² (1USD=0.014INR)	120 - 298\$ (มีผล ม.ค. 63)	125 - 179\$ (1USD=23,333VND)	159 - 316\$ (1 USD=50.90PHP)
ค่าไฟฟ้าสำหรับธุรกิจ(kWh/USD)	0.09\$	0.12\$	N/A	0.07\$	0.08\$	0.12\$
ความสะดวกในการประกอบธุรกิจ (EODB 2020)	อันดับ 31	อันดับ 21	อันดับ 63	อันดับ 73	อันดับ 70	อันดับ 95
โครงสร้างพื้นฐานระบบโลจิสติกส์ (LPI 2018)	อันดับ 26	อันดับ 32	อันดับ 44	อันดับ 46	อันดับ 39	อันดับ 60

ที่มา: Worldometers, China-briefing, The Hindu, Hanoitimes, Aseanbriefing, Department of Labor and Employment of Philippines, Globalpetrolprices, Worldbank

จากตาราง เห็นได้ว่าแม้ประเทศไทยมีข้อจำกัดด้านค่าแรงที่สูงและกำลังแรงงานที่มีจำนวนไม่มากเท่าประเทศอื่นๆ แต่ไทยมีจุดแข็งด้านสภาพแวดล้อมและโครงสร้างพื้นฐานที่ได้เปรียบกว่าหลายประเทศในภูมิภาคอาเซียน ส่งผลให้ 9 เดือนแรกของปี 2562 มีนักลงทุนต่างชาติเข้ามาขอรับการส่งเสริมการลงทุน 689 โครงการ มูลค่าเงินลงทุนรวม 203,366 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากช่วงเดียวกันของปีก่อนถึงร้อยละ 69 นอกจากนี้ ธนาคารแห่งประเทศไทย วิเคราะห์ว่าอุตสาหกรรมยาง เครื่องใช้ไฟฟ้า ยานยนต์และชิ้นส่วน (รวมยางล้อ) ปีโตรเคมี และอิเล็กทรอนิกส์ของไทย ยังมีความสามารถในการแข่งขันในตลาดโลก สะท้อนจากเครื่องชี้ความสามารถในการแข่งขัน (Revealed Comparative Advantage: RCA) พร้อมทั้งเมื่อเดือนกันยายนที่ผ่านมา รัฐบาลได้คลอดมาตรการ “ไทยแลนด์พลัส” ที่มีแนวทางการดึงดูดการลงทุนจากต่างชาติได้ไม่แพ้ประเทศอื่นในอาเซียน เช่น สิทธิประโยชน์ลดหย่อนภาษีเงินได้นิติบุคคล การปรับการดำเนินงานและกฎระเบียบของรัฐเพื่ออำนวยความสะดวกในการประกอบธุรกิจ การพัฒนาบุคลากร การเตรียมพื้นที่รองรับการลงทุนจากต่างชาติเป็นการเฉพาะ ตลอดจนมาตรการกระตุ้นการลงทุน การผลิตระบบอัตโนมัติ เป็นต้น ซึ่งจะช่วยให้ผู้ประกอบการต่างชาติเข้ามาลงทุนในอุตสาหกรรมที่ไทยมีความสามารถในการแข่งขัน ตลอดจนอุตสาหกรรมเป้าหมายได้ยิ่งขึ้น

เปลี่ยนทางรอดสู่ทางเลือก

กระทรวงพาณิชย์ หน่วยงานภาครัฐ และภาคเอกชน ที่เกี่ยวข้องได้หารือถึงแนวทางที่จะทำให้ไทยพร้อมรองรับและสามารถใช้ประโยชน์จากสงครามการค้าให้ได้มากที่สุด ร่วมกันกำหนดกลยุทธ์ 8 ด้าน ประกอบด้วย

- (1) **ด้านการนำเข้า** สนับสนุนการนำเข้าวัตถุดิบ/ชิ้นส่วนเพื่อผลิตและแปรรูปตลอดจนนำเข้าสินค้าทุน เพื่อเสริมสร้างขีดความสามารถการแข่งขันของทั้งภาคการผลิตและภาคบริการไทย
- (2) **ด้านการส่งออก** เร่งส่งออกตามแผนเจาะตลาดเชิงรุกและเชิงลึก ทั้งสินค้าที่ไทยมีโอกาสทดแทนในตลาดสหรัฐฯ และจีน และสินค้าอื่นที่ไทยมีศักยภาพ ตลอดจนผลักดันอีคอมเมิร์ซ และส่งเสริมการส่งออกภาคบริการ
- (3) **ด้านการลงทุน** ส่งเสริมการลงทุนทั้งขาเข้าและขาออก อำนวยความสะดวกการลงทุน โดยเฉพาะสาขาเป้าหมาย เช่น S-curve และสาขาที่ไทยมีศักยภาพ เช่น เกษตรแปรรูป อาหาร
- (4) **ด้านการบริโภค** ส่งเสริมการบริโภคสินค้าและบริการของไทย เพื่อกระตุ้นเศรษฐกิจ
- (5) **ด้านการรับมือการเปี่ยงเบนทางการค้า** ฝึกระวังการไหลทะลักของสินค้าต่างประเทศและการแอบอ้างถิ่นกำเนิดสินค้าไทย และเตรียมมาตรการเยียวยาทางการค้า
- (6) **ด้านการเจรจา** เตรียมความพร้อมการเจรจาจากเวทีภาคีกับสหรัฐฯ อย่างบูรณาการในหลายมิติ เร่งสรุปการเจรจา RCEP และ FTA ไทย-ตุรกี และเตรียมการเจรจา FTA ใหม่ ๆ ในอนาคต เช่น FTA ไทย-สหภาพยุโรป
- (7) **ด้านการสร้างมูลค่าเพิ่ม** เพิ่มมูลค่าสินค้าและบริการไทยผ่านการเสริมความรู้ด้านการออกแบบ แนวโน้ม/ความต้องการตลาด การสร้างแบรนด์ การใช้ประโยชน์จากทรัพย์สินทางปัญญา และนวัตกรรม
- (8) **ด้านการเตรียมความพร้อมของบุคลากร** พัฒนากำลังคนและวางแผนบุคลากรให้สอดคล้องกับความต้องการตลาด

ในภาวะที่ผู้ส่งออกกำลังเผชิญปัจจัยเสี่ยงจากความไม่แน่นอนทางการค้า โดยเฉพาะการเจรจาระหว่างสองมหาอำนาจที่ยังไม่ได้ข้อยุติ และมาตรการปกป้องทางการค้าที่สหรัฐฯ อาจออกเพิ่มเติมในอนาคต การรักษารฐานลูกค้าเดิมก็ยังคงสำคัญไม่ยิ่งหย่อนไปกว่าการเพิ่มส่วนแบ่งตลาดสินค้าศักยภาพใหม่ ผู้ส่งออกควรระมัดระวังสัมพันธ์กับผู้นำเข้าและพันธมิตรอย่างต่อเนื่องเพื่อรักษาส่วนแบ่งตลาดสินค้าส่งออกหลักในตลาดดั้งเดิม รวมทั้งรักษามาตรฐานและพัฒนาคุณภาพสินค้า ให้ตอบโจทย์ความต้องการตามแนวโน้ม Mega trends โดยผู้ประกอบการที่สนใจสามารถเข้าร่วมกิจกรรมพัฒนาผู้ประกอบการและส่งเสริมการค้าเพื่อ “รักษาและขยายตลาดเดิม เปิดตลาดใหม่ พื้นที่ตลาดเก่า” ของกระทรวงพาณิชย์ ที่มีหลากหลายกว่า 400 กิจกรรม อาทิ การพัฒนาทักษะการค้าผ่านช่องทางออนไลน์และออฟไลน์ การจัดคณะนักธุรกิจไทยไปขยายการค้าขายแดนและการค้าผ่านแดน (CLMV และมาเลเซีย) และบุกตลาดเมืองรองในตลาดส่งออกสำคัญ (ตอนกลางของจีน รัสเซีย ยุโรปตะวันออก กลุ่มประเทศแถบทะเลบอลติก ภูมิภาคนอร์ดิก) การจัดคณะผู้แทนการค้าต่างชาติมาเจรจาธุรกิจและร่วมงานแสดงสินค้าและบริการศักยภาพ (เช่น งาน THAIFEX - เกษตรและอาหารงาน BANGKOK GEMS & JEWELRY FAIR - อัญมณีและเครื่องประดับ และงาน TILOG - โลจิสติกส์การค้า) รวมถึงการสนับสนุนผู้ประกอบการโดยเฉพาะ SMEs เข้าร่วมงานแสดงสินค้าหรือร่วมกิจกรรมขยายเครือข่ายธุรกิจไปในต่างประเทศ ผ่านช่องทาง SMEs Pro-active ทั้งนี้ เชื่อมั่นว่า หากภาครัฐและภาคเอกชนไทยร่วมมือกันแล้ว เราจะสามารถเปลี่ยนความท้าทายของสงครามการค้านี้ให้กลายเป็นโอกาสทางการค้าของประเทศได้ 🚀

¹ ค่าแรงขั้นต่ำไทยบังคับใช้ ณ 1 เม.ย. 61 แบ่งเป็น 7 ระดับ ตั้งแต่ 308 - 330 บาท/วัน หรือ 9,240 - 9,900 บาท/เดือน (30 วัน) อย่างไรก็ตาม คณะกรรมการค่าจ้างจะประชุมพิจารณาอัตราค่าจ้างขั้นต่ำใหม่ในวันที่ 6 ธ.ค. 62

² รัฐบาลอินเดียผ่านกฎหมาย Code on Wages 2019 เมื่อเดือน ส.ค. ที่ผ่านมา โดยกระทรวงแรงงานและการจ้างงานอยู่ระหว่างการรับฟังความคิดเห็นเกี่ยวกับกฎเกณฑ์ในการบังคับใช้กฎหมายดังกล่าว เพื่อใช้กำหนดแนวทางการคิดค่าจ้างขั้นต่ำของแรงงาน 4 ประเภท (unskilled, semi-skilled, skilled, highly-skilled) โดยขณะนี้ ค่าแรงขั้นต่ำของประเทศอยู่ที่ 176 รูปี/วัน หรือ 4,576 รูปี/เดือน (26 วัน)

บทบาทของอำนาจทาง Geo-economics ที่มีต่อการค้าโลก

การแข่งขันและความขัดแย้งระหว่างประเทศในปัจจุบัน มีเหตุจากภูมิเศรษฐศาสตร์ (Geo-economics) มากกว่าภูมิรัฐศาสตร์ (Geo-politics) การพึ่งพาอาศัยกันทางเศรษฐกิจขยายตัวมากขึ้น เป็นยุทธศาสตร์สำคัญเชื่อมโยงประเทศต่างๆ ผ่านกระบวนการทางเศรษฐกิจ คำว่า “Geo-economics” หมายถึง การใช้เครื่องมือทางเศรษฐกิจในการสนับสนุนส่งเสริมและปกป้องผลประโยชน์ของประเทศ รวมทั้งสร้างผลกระทบต่อการค้าและการดำเนินกิจการด้านเศรษฐกิจของชาติอื่นๆ และต่อเป้าหมายทางการเมืองของประเทศตนเอง

จีนเป็นประเทศที่ใช้อำนาจทาง Geo-economics ได้อย่างทรงพลัง เศรษฐกิจจีนมีผลกระทบต่อทุกภูมิภาคทั่วโลก ประกอบไปด้วย 5 ประเด็น ได้แก่ (1) การค้า - จีนเป็นคู่ค้าขนาดใหญ่ที่สุดของประเทศมากกว่า 130 ประเทศทั่วโลก (2) การลงทุน - ตั้งแต่ปี 2012-2014 จีนเป็นผู้ลงทุนอันดับสามของโลก รองจากสหรัฐฯ และญี่ปุ่น ในภูมิภาคเอเชียแปซิฟิก จีนเป็นอันดับหนึ่งของ Foreign Direct Investment (FDI) ในเมียนมา มองโกเลีย กัมพูชา ลาว และเกาหลีเหนือ (3) แนวคิด One Belt One Road - เป็นการขยายเครือข่ายทางภูมิศาสตร์เชื่อมโยงประเทศแถบยูเรเชีย สนับสนุนความร่วมมือทางเศรษฐกิจระหว่างจีนกับประเทศในกลุ่มเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ เอเชียกลาง เอเชียใต้ เอเชียตะวันตก และยุโรปตะวันออก จีนนำเสนอ The Silk Road Economic Belt, the 21st Century Maritime Silk Road, China-Pakistan Economic Corridor และ Bangladesh-China-India-Myanmar Economic Corridor โดยมีวัตถุประสงค์เพื่ออำนวยความสะดวกด้านการค้าและการลงทุน พัฒนาการคมนาคมขนส่ง รวมทั้งความร่วมมือทางการเงิน (4) สถาบันการเงินพหุภาคี - จีนก่อตั้งธนาคารเพื่อการลงทุนโครงสร้างพื้นฐานแห่งเอเชีย (AIIB) และธนาคารเพื่อการพัฒนาใหม่ (NDB) เพื่อช่วยเหลือด้านการเงินภายใต้แนวคิด One Belt One Road รวมทั้งพัฒนาสาธารณูปโภคพื้นฐาน ซึ่งเพิ่มอำนาจ Geo-economics ให้จีนมากขึ้น และ (5) ความเป็นสากลของเงินหยวน - ตั้งแต่ปี 2009 จีนผลักดันนโยบายให้เงินหยวนมีความเป็นสากล โดยดำเนินโครงการนำร่องการชำระเงินด้วยสกุลเงินหยวน เป็นการอนุญาตให้สามารถใช้เงินหยวนชำระค่าสินค้าและบริการระหว่างประเทศได้ในระดับภูมิภาค และขยายประเทศที่สามารถทำธุรกรรมด้วยเงินหยวนเป็นทุกประเทศทั่วโลก

บทบาทของเงินในเอเชียใต้ - แต่ละประเทศมีมุมมองต่อบทบาทของเงินต่างกัน การเข้ามาของเงินในหลายปีที่ผ่านมาได้รับความชื่นชมอย่างมาก ก่อนสงคราม

จีน-อินเดีย ในปี 1962 จีนและอินเดียมีความสัมพันธ์อันดี หลังจากสงครามทั้งสองประเทศมองอิทธิพลของกันและกันในภูมิภาคในลักษณะการแข่งขันมากกว่า การช่วยเหลือกัน อินเดียมองการเติบโตของอิทธิพลจีนในประเทศเพื่อนบ้าน เช่น บังกลาเทศ ศรีลังกา และเนปาล อย่างระมัดระวัง รวมทั้งมองว่าการที่จีนเป็นพันธมิตรที่แข็งแกร่งทั้งด้านการเมืองและเศรษฐกิจกับปากีสถาน เป็นการมุ่งร้ายต่อผลประโยชน์ของอินเดีย สำหรับปากีสถาน บทบาทและอิทธิพลของจีนเป็นไปในทิศทางบวก ปากีสถานได้ประโยชน์จากการลงทุนขนาดใหญ่ของจีน เช่น ท่าเรือน้ำลึกกวาดาร์ โครงการระเบียงเศรษฐกิจจีน-ปากีสถาน และความร่วมมือด้านพลังงานนิวเคลียร์

บทบาทของเงินในลาตินอเมริกา - บทบาทเงินในภูมิภาคนี้ยังมีไม่มาก เมื่อเทียบกับในเอเชีย แม้ภูมิภาคนี้จะเป็นเป้าหมายทางการทูตและการทหารของจีน แต่ชาวลาตินอเมริกาอาจรู้สึกถึงผลกระทบทางลบจากการเข้ามาของเงินที่มีต่อธุรกิจท้องถิ่น ชาวจีนซื้อสินค้าในภูมิภาค เสริมสร้างและพัฒนาโดยการลงทุนในสินค้านั้นๆ และส่งออกไปยังตลาดนอกภูมิภาค และพัฒนาสาธารณูปโภคพื้นฐาน เช่น ท่าเรือด้านแปซิฟิก ถนน ขยายคลองปานามา และโครงสร้างพื้นฐานฝั่งทะเลแคริบเบียน ความสัมพันธ์ระหว่างจีนกับประเทศในลาตินอเมริกาเริ่มมีความขัดแย้งเมื่อเศรษฐกิจจีนชะลอตัวลง ส่งผลต่อราคาสินค้าในตลาดโลกและประเทศในภูมิภาคซึ่งมีรายได้จากการส่งออกปิโตรเลียม การทำเหมืองแร่ และการส่งออกสินค้าเกษตรไปยังจีน นอกจากนี้ เมื่อความต้องการในจีนลดลง ส่งผลให้อุตสาหกรรมปิโตรเลียมและเหมืองแร่ในลาตินอเมริกาต้องเลื่อนการลงทุน

หลายโครงการ รายได้ที่ลดลงของธุรกิจท้องถิ่นถูกทำลายเพิ่มขึ้นจากการที่บริษัทจีนส่งออกสินค้าด้วยตัวเองจากภูมิภาคนี้ คนพื้นที่มองเงินเป็นคู่แข่งหลายโครงการที่จีนได้ริเริ่มไว้ประสบปัญหา โครงการก่อสร้างสาธารณูปโภคบางโครงการไม่เกิด หลายพื้นที่มีการต่อต้านโดยใช้ความรุนแรง การเข้ามาของเงินในลาตินอเมริกามีทั้งประโยชน์และความขัดแย้ง

บทบาทของเงินในกลุ่มประเทศอาหรับ – หลายประเทศเข้าหาเงินเพื่อให้นโยบายด้านต่างประเทศมีความหลากหลายและสร้างสมดุลกับสหรัฐฯ ทั้งด้านความปลอดภัยและกำลังทหาร แต่จีนรู้ว่าไม่ควรเผชิญหน้ากับสหรัฐฯ ดังนั้นจีนดำเนินการอย่างเงียบๆ และคลุมเครือ อิหร่านอาจเป็นประเทศที่มีปัญหาเกี่ยวกับเงินมากที่สุด ในช่วงปี 2013-2015 ที่มีการเจรจาต้านอาวุธนิวเคลียร์ จีนเดินตามรอยสหรัฐฯ โดยเห็นว่าอิหร่านไม่ควรมีอำนาจทางอาวุธนิวเคลียร์ แต่จากการที่จีนต้องนำเข้าน้ำมันผ่านอ่าวอาหรับ จีนจึงจำเป็นต้องเดินหมากอย่างระมัดระวังในความขัดแย้ง และมักเลือกช่องทางการค้าผ่านเอเชียกลางไปยังยุโรปมากกว่าเพื่อความปลอดภัยในเส้นทางการค้า ดังนั้น อาจพูดได้ว่าจีนไม่ได้มีจุดยืนในการพัฒนาความสัมพันธ์เชิงยุทธศาสตร์กับประเทศในตะวันออกกลาง โดยพยายามไม่เข้าไปข้องเกี่ยวกับความขัดแย้ง แต่มุ่งเป้าแค่เรื่องการนำเข้าพลังงานและการค้าอย่างมีข้อจำกัด

บทบาทของเงินในแอฟริกา – บทบาทเงินในภูมิภาคนี้มีหลายแง่มุม แอฟริกาเป็นแหล่งขุมกำลังหลายด้าน และเงินช่วยสร้างสมดุลของการครอบครองแอฟริกาโดยชาติตะวันตก ในแง่เศรษฐกิจ จีนให้ความสนใจแอฟริกาจากพื้นที่ทางภูมิศาสตร์ที่กว้างใหญ่ ทรัพยากรที่อุดมสมบูรณ์ และประชากรที่สามารถพัฒนาให้มีศักยภาพสำหรับการพัฒนาประเทศได้ นอกจากนี้ แอฟริกายังเป็นตลาดส่งออกสำคัญของจีน โดยทวีปแอฟริกานำเข้าสินค้าจากจีนมากที่สุด ในปี 2018 มีมูลค่าการนำเข้ามากถึง 90,635 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ คิดเป็นประมาณร้อยละ 15.62 ของมูลค่าการนำเข้าทั้งหมด ความสัมพันธ์ของทั้งสองฝ่ายอยู่ในฐานะมีผลประโยชน์ร่วมกัน โดยจีนสร้างโอกาสการพัฒนาในแอฟริกา ขณะเดียวกันก็ทำกำไรจากการส่งออกสินค้าและทำธุรกิจในแอฟริกาให้กับบริษัทจากจีนเอง นอกจากนี้ จีนและประเทศในแอฟริกายังรวมตัวกันพัฒนาประสิทธิภาพระบบงานภาครัฐ ให้มีความสำคัญกับประเด็นระดับโลก อาทิ การเปลี่ยนแปลงทางภูมิอากาศโลก (Climate Change) รวมทั้งการที่จีนมีความเชี่ยวชาญด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี อันจะช่วยส่งเสริมการพัฒนาทักษะแรงงานและการใช้ทรัพยากรธรรมชาติในแอฟริกาได้อย่างยั่งยืน ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งทางกลยุทธ์ด้าน Geo-economics ของจีน

ความร่วมมือระหว่างเงินกับแอฟริกาไม่ได้จำกัดแค่ด้านพลังงาน แหล่งทรัพยากร และสาธารณูปโภคพื้นฐาน แต่รวมถึงการปฏิวัติด้านอุตสาหกรรม ความเป็นเมืองเกษตรสมัยใหม่ และการพัฒนาภาคการผลิตที่ใช้ทักษะแรงงานขั้นสูง รวมทั้งการเปลี่ยนผ่านและยกระดับอุตสาหกรรมด้านพลังงาน นอกจากนี้ จีนยังริเริ่มการสนับสนุนสกุลเงินท้องถิ่นในการค้าขายตามชายแดน การแลกเปลี่ยนสกุลเงิน และก่อตั้งสาขาของสถาบันการเงินในแอฟริกา ทั้งนี้ แอฟริกามีแนวโน้มที่จะมีความสำคัญต่อเศรษฐกิจจีนมากขึ้น แต่ยังคงว่าจีนอาจเป็น “ผู้แย่งชิงครั้งที่สอง” สำหรับแหล่งทรัพยากรของแอฟริกาต่อจากเจ้าอาณานิคมโดยประเทศตะวันตก แต่จีนยืนยันว่าความสัมพันธ์ระหว่างเงินกับประเทศในแอฟริกามีความเท่าเทียม มีการช่วยเหลือและพัฒนา เกิดเป็นผลประโยชน์ร่วมกันของทั้งสองฝ่าย

บทบาทของเงินในยุโรป – นโยบายของเงินส่งผลกระทบต่อยุโรป ประการแรกบริษัทยุโรปสนใจเงินลงทุนจีนเป็นอย่างมาก เนื่องจากระดับของเทคโนโลยีความสามารถในการสร้างนวัตกรรม การมีทักษะแบรนด์ และการเข้าถึงระบบขนส่งมายังยุโรป และประการที่สอง เนื่องจากยุโรปเป็นปลายทางของเส้นทางสายไหม ซึ่งเป็นเส้นทางที่เกิดการลงทุนใหญ่ๆ ในสาขาที่จีนเชี่ยวชาญ ซึ่งยุโรปก็มีความสนใจเชิงยุทธศาสตร์เช่นกัน นอกจากนี้ นโยบายเหล่านี้ย้อนกลับมาในเวลาที่ยุโรปมีความต้องการ ดังนั้น จึงยินดียอมรับการลงทุนจากจีน ทั้งนี้ จีนไม่ใช่คู่ค้าหรือนักลงทุน แต่เป็นอาวุธทางเศรษฐกิจ ซึ่งยุโรปตระหนักดีว่ากำลังคุยกับนักธุรกิจและบริษัทที่ได้รับอิทธิพล นอกเหนือจากด้านเศรษฐกิจแล้วยังมีแรงจูงใจด้านการเมือง และส่วนใหญ่ได้รับการสนับสนุนจากภาครัฐของจีน ดังนั้น

ระดับและประเภทของการลงทุนของจีนในยุโรปจึงเป็นประเด็นที่น่ากังวล โดยเฉพาะการดำเนินงานของรัฐวิสาหกิจเงินในยุโรป

บทบาทของเงินต่อสหรัฐฯ – มุมมองด้าน Geo-economics ของจีนต่อสหรัฐฯ รัฐบาลภายใต้การนำของประธานาธิบดีทรัมป์ มีแนวทางการเจรจาข้อตกลงการค้าแบบทวิภาคีมากขึ้น แต่ข้อตกลงทวิภาคีอาจไม่นำไปสู่การมีบทบาททางการค้าในภูมิภาคเอเชียแปซิฟิก ทำให้ความน่าเชื่อถือของสหรัฐฯ ถูกลดทอนลง ทั้งนี้ ประเทศในกลุ่มเอเชียแปซิฟิกอื่นๆ ยังมุ่งไปยังการเจรจาในความตกลงหุ้นส่วนทางเศรษฐกิจระดับภูมิภาค (The Regional Comprehensive Economic Partnership: RCEP) ซึ่งจะช่วยให้เงินกลายเป็นประเทศที่มีบทบาทอย่างมากในภูมิภาคนี้ ขณะเดียวกัน การที่จีนมีนโยบาย One Belt One Road (OBOR) ที่ใส่เงินลงทุนมากกว่า 50 พันล้านดอลลาร์สหรัฐฯ ในการลงทุนตลอดเส้นทาง อันเป็นการสร้างงาน สร้างรายได้ และพัฒนาเศรษฐกิจให้กับประชากรตลอดพื้นที่ของโครงการ ส่งผลให้จีนมีพลังอำนาจทั้งทางด้าน Geo-economics และ Geo-politics เชื่อมโยงทั้งทวีปเอเชีย แอฟริกา และตะวันออกกลาง พันธมิตรของสหรัฐฯ หลายประเทศเริ่มมีความสัมพันธ์แน่นแฟ้นและพึ่งพาทางเศรษฐกิจกับจีนมากขึ้น ขณะที่พึ่งพาสหรัฐฯ ในเรื่องความมั่นคงปลอดภัย ความตึงเครียดระหว่างเศรษฐกิจกับความมั่นคงผลักดันให้รัฐเล็กๆ ในเขตรอบนอกของจีนดำเนินกลยุทธ์ป้องกันความเสี่ยงเพื่อสร้างสมดุลระหว่างความสัมพันธ์กับจีนและสหรัฐฯ ในขณะที่บางรัฐเลือกที่จะอยู่เคียงข้างเงินในการรักษาสมดุลทางอำนาจ แนวโน้มเหล่านี้ส่งผลให้พันธมิตรสหรัฐฯ บางประเทศ เช่น ไทยและฟิลิปปินส์ เสริมสร้างอำนาจด้านความมั่นคงกับจีนมากขึ้นเนื่องจากการพึ่งพาทางด้านเศรษฐกิจอย่างลึกซึ้ง

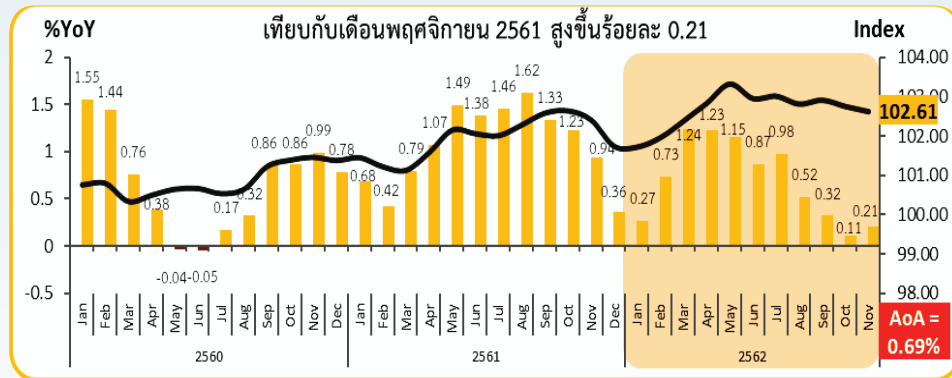
ผลกระทบของอำนาจ Geo-economics ของประเทศมหาอำนาจที่มีต่อไทย ในฐานะประเทศหนึ่งในโลกที่มีสัดส่วนการค้ากับต่างประเทศอยู่มาก ไทยต้องพิจารณาใช้เครื่องมือทางเศรษฐกิจในการส่งเสริมและปกป้องผลประโยชน์ของประเทศด้วยเช่นกัน อาทิ (1) การบริหารจัดการกับอิทธิพลทาง Geo-economics ของประเทศมหาอำนาจ ต้องไม่พึ่งพาประเทศใดประเทศหนึ่งมากเกินไป การรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจในภูมิภาคเป็นสิ่งจำเป็นเพื่อสร้างอำนาจต่อรองให้ประเทศขนาดเล็ก การสร้างพันธมิตรทางเศรษฐกิจช่วยกระจายความเสี่ยงจากการพึ่งพา ดังนั้น การเจรจาข้อตกลงการค้าระหว่างประเทศทั้งแบบทวิภาคีและพหุภาคี จึงมีความจำเป็นและต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่องให้ครอบคลุมภูมิภาคต่างๆ อย่างทั่วถึง (2) ไทยต้องเป็นผู้เล่นสำคัญในภูมิภาค การขยายความร่วมมือทางเศรษฐกิจการค้าโดยเฉพาะในอาเซียน จะส่งผลให้ Geo-economics ของไทยในภูมิภาคเข้มแข็งขึ้น (3) การส่งเสริมการลงทุนในต่างประเทศ ควรกำหนดประเทศผู้รับการลงทุน (Host Country) เป้าหมายอาจพิจารณาจากปัจจัยสนับสนุนต่างๆ เช่น เพื่อแสวงหาทรัพยากร แสวงหาตลาด เพื่อใช้ประโยชน์จากข้อตกลงทางการค้าระหว่างประเทศที่ Host Country มีอยู่ หรือใช้ประโยชน์จากสิทธิพิเศษทางการค้าที่ Host Country ได้รับ (4) การกำหนดแนวทางการส่งเสริมการส่งออก เนื่องจากเศรษฐกิจไทยพึ่งพาการค้าระหว่างประเทศในระดับสูง การส่งออกไทยพึ่งพาทลาดส่งออกหลัก คือ จีน สหรัฐฯ และญี่ปุ่น ดังนั้น ไทยควรกระจายตลาดส่งออกเพื่อป้องกันความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้น และ (5) การปฏิรูปภายในของไทยเพื่อเพิ่มขีดความสามารถทางการแข่งขัน อาทิ ปรับปรุงกฎหมายและกฎระเบียบต่างๆ ที่เป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ การยกระดับและพัฒนามูลค่าเพิ่มสินค้าและบริการ สามารถตอบสนองความต้องการของตลาด ตลอดจนเพิ่มศักยภาพการแข่งขันของไทยในตลาดโลก และก้าวข้ามการแข่งขันด้านราคาในระยะยาว

ภาพรวมเศรษฐกิจเดือนพฤศจิกายน 2562

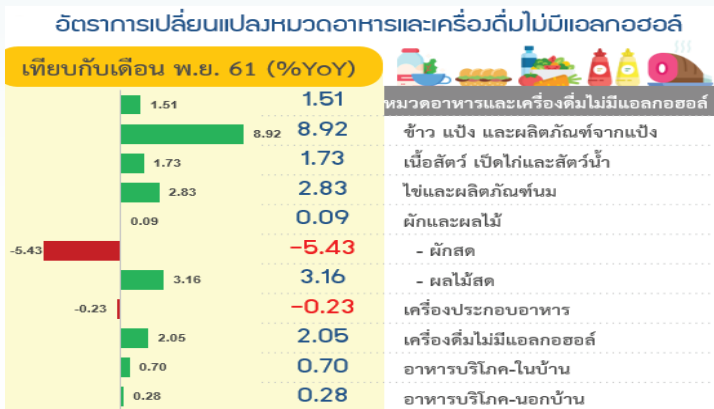
ภาพรวม เศรษฐกิจโลกยังคงชะลอตัว การส่งออกของไทยหดตัวต่อเนื่อง ส่งผลให้เศรษฐกิจไทยชะลอตัวตาม แต่หากพิจารณาเสถียรภาพเศรษฐกิจภายในประเทศจากอัตราเงินเฟ้อจะเห็นว่าอัตราเงินเฟ้อในเดือนนี้ปรับตัวสูงขึ้นเล็กน้อยจากเดือนก่อนหน้า จากปัจจัยด้านการบริโภคที่เพิ่มขึ้น สะท้อนจากการเพิ่มขึ้นของรายได้จากการเก็บภาษีมูลค่าเพิ่มที่เก็บจากการบริโภคในประเทศ ขยายตัวต่อเนื่องเป็นเดือนที่ 3 และการเพิ่มขึ้นของยอดการจดทะเบียนรถจักรยานยนต์ ประกอบกับราคาสินค้าเกษตรสำคัญหลายตัวเพิ่มขึ้น ซึ่งส่งผลดีต่อรายได้เกษตรกร ส่วนหนึ่งน่าจะเป็นผลจากมาตรการกระตุ้นเศรษฐกิจและมาตรการช่วยเหลือเกษตรกรของภาครัฐในช่วงที่ผ่านมา อย่างไรก็ตาม ตัวชี้วัดด้านอุปสงค์การลงทุน อาทิ การจำหน่ายปูนซีเมนต์ การจำหน่ายผลิตภัณฑ์เหล็ก การจำหน่ายรถยนต์เชิงพาณิชย์ ดัชนีราคาวัสดุก่อสร้าง และยอดการทำธุรกรรมอสังหาฯ ยังคงลดลง โดยส่วนหนึ่งน่าจะได้รับผลกระทบจากการชะลอตัวของเศรษฐกิจโลก และการชะลอการลงทุนของภาคเอกชนในช่วงที่ผ่านมา ซึ่งเมื่อพิจารณาปัจจัยโดยรวมแล้ว เชื่อว่า สถานการณ์ด้านราคาสินค้าและบริการของประเทศไทยยังอยู่ในระดับที่มีเสถียรภาพ และสอดคล้องกับภาพเคลื่อนไหวของอุปทานและอุปสงค์ในตลาด

เครื่องชี้วัดเศรษฐกิจที่สำคัญ เดือนพฤศจิกายน 2562

		%MoM	%YoY	%AoA	
	ดัชนีราคาผู้บริโภคทั่วไป	Headline CPI	-0.13	0.21	0.69
	เงินเฟ้อพื้นฐาน	Core CPI	0.03	0.47	0.53
	ดัชนีราคาผู้ผลิต	PPI	-0.5	-2.1	-1.0
	ดัชนีราคาวัสดุก่อสร้าง	CMI	0.0	-3.1	-1.2

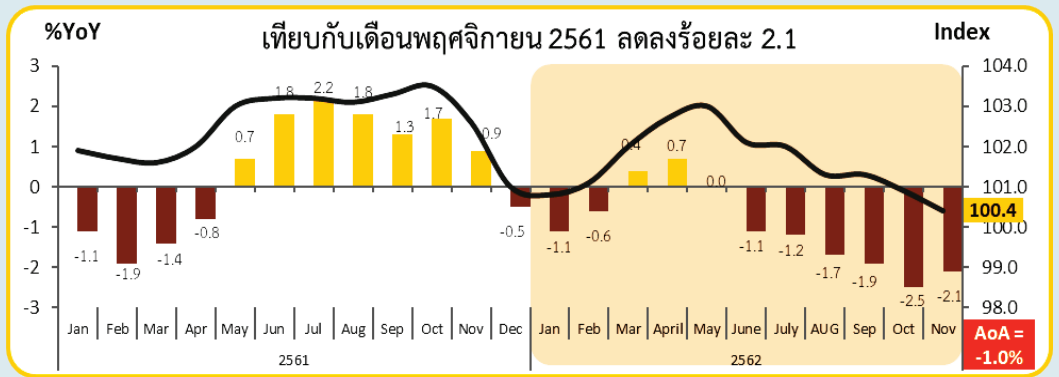
ดัชนีราคาผู้บริโภค (เงินเพื่อทั่วไป) เดือนพฤศจิกายน 2562 เท่ากับ 102.61 เทียบกับเดือนพฤศจิกายน 2561 สูงขึ้นร้อยละ 0.21 (YoY) ตามการสูงขึ้นของหมวดอาหารและเครื่องดื่มไม่มีแอลกอฮอล์ ร้อยละ 1.51 จากข้าว แป้ง และผลิตภัณฑ์จากแป้ง ร้อยละ 8.92 โดยเฉพาะข้าวสารเหนียว ที่แหล่งเพาะปลูกเสียหายจากอุทกภัย และแหล่งน้ำมีน้อยทำให้ผลผลิตน้อย เนื้อสัตว์ เป็ดไก่ และสัตว์น้ำ สูงขึ้นร้อยละ 1.73 ตามการเพิ่มขึ้นของราคาเนื้อสุกรหน้าฟาร์มเนื่องจากเกษตรกรรายย่อยลดการเลี้ยง และมีการเฝ้าระวังโรคอหิวาต์แอฟริกาใน

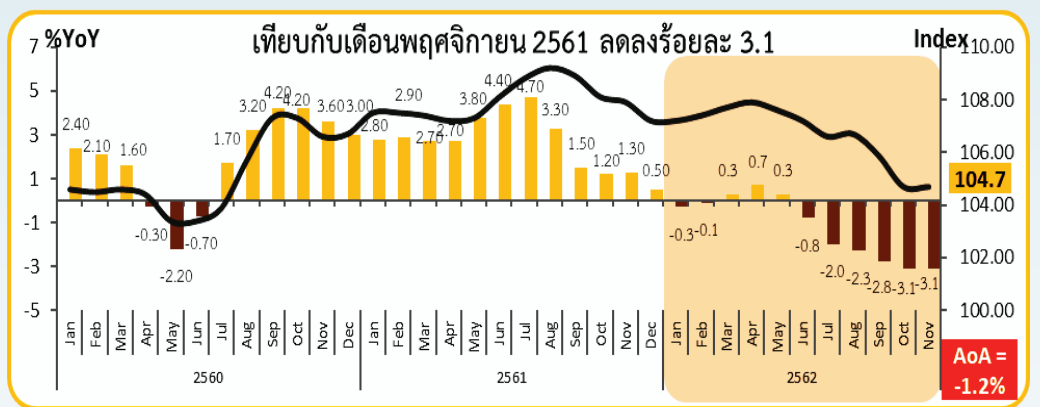
สุกร ยกเว้นกุ้งขาว ราคาลดลงตามผลผลิตที่เพิ่มขึ้นและความต้องการโลกที่ลดลง ส่วนปลาน้ำจืด (ปลาช่อน ปลาดุก ปลานิล) ปริมาณลดลงจากแหล่งน้ำธรรมชาติขาดแคลน ไข่และผลิตภัณฑ์นม สูงขึ้นร้อยละ 2.83 ตามการลดลงของปริมาณไก่ไข่ เครื่องดื่มไม่มีแอลกอฮอล์ (น้ำอัดลม น้ำหวาน น้ำผลไม้) สูงขึ้นร้อยละ 2.05 จากการปรับภาษีในกลุ่มเครื่องดื่มที่มีน้ำตาลผสมเมื่อตุลาคมที่ผ่านมา อาหารบริโภคในบ้านและนอกบ้าน สูงขึ้นร้อยละ 0.70 และ 0.28 ตามลำดับ รวมทั้งผลไม้ สูงขึ้นร้อยละ 3.16 ในขณะที่ผักสด ผักคะน้า ถั่วฝักยาว ผักบุ้ง ลดลงร้อยละ 5.43 ตามปริมาณผลผลิตที่ออกมาก เนื่องจากสภาพอากาศเหมาะต่อการเพาะปลูก ประกอบกับฐานราคาในปีที่ผ่านมาสูง เครื่องประกอบอาหาร (น้ำมันพืช ซีอิ๊ว ซอส หอยนางรม) ลดลงร้อยละ 0.23 **หมวดอื่นๆ ไม่ใช่อาหารและเครื่องดื่ม ลดลงร้อยละ 0.53** ตามการลดลงของหมวดพาหนะการขนส่งและการสื่อสาร ร้อยละ 1.97 โดยเฉพาะน้ำมันเชื้อเพลิง ลดลงร้อยละ 7.54 ขณะที่ค่าโดยสารสาธารณะ (รถโดยสารประจำทาง รถตู้ ค่าเครื่องบิน) สูงขึ้นร้อยละ 6.17 หมวดยาสูบและเครื่องดื่มมีแอลกอฮอล์ (เบียร์ ไวน์) ลดลงร้อยละ 0.10 ขณะที่หมวดเครื่องนุ่งห่มและรองเท้า (เสื้อผ้าบุรุษและสตรี) สูงขึ้นร้อยละ 0.29 หมวดเคหสถาน (ค่ากระแสไฟฟ้า ค่าเช่าบ้าน หลอดไฟฟ้า) สูงขึ้นร้อยละ 0.30 หมวดการตรวจรักษาและบริการส่วนบุคคล (ค่ายา ค่าตรวจรักษา ค่าของใช้ส่วนบุคคล) สูงขึ้นร้อยละ 0.32 หมวดการบันเทิง การอ่าน การศึกษา (ค่าเดินทางไปเยี่ยมญาติและทำบุญ ค่าทัศนศึกษาในและต่างประเทศ) สูงขึ้นร้อยละ 0.76

ดัชนีราคาผู้บริโภค เมื่อเทียบกับเดือนตุลาคม 2562 ลดลงร้อยละ 0.13 (MoM) เฉลี่ย 11 เดือน (ม.ค.-พ.ย.) ปี 2562 เทียบกับช่วงเดียวกันของปีก่อน สูงขึ้นร้อยละ 0.69 (AoA)

ดัชนีราคาผู้ผลิต เดือนพฤศจิกายน 2562 เท่ากับ 100.4 เมื่อเทียบกับเดือนพฤศจิกายน 2561 ลดลงร้อยละ 2.1 (YoY) ตามการลดลงของ **หมวดผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม** ลดลงร้อยละ 2.6 และ **หมวดผลิตภัณฑ์จากเหมือง** ลดลงร้อยละ 7.0 โดยเฉพาะน้ำมันเชื้อเพลิง น้ำมันปิโตรเลียมดิบ เม็ดพลาสติก ผลิตภัณฑ์มันสำปะหลัง สิ่งทอ ยีร์ดและโลหะขั้นมูลฐาน โดยมีเหตุผลสำคัญจากภาวะเศรษฐกิจโลกที่ชะลอตัว และการปรับลดลงของราคาน้ำมันดิบ ในขณะที่ **หมวดผลิตภัณฑ์เกษตรกรรม** สูงขึ้นร้อยละ 3.7 แต่มีแนวโน้มชะลอตัวจากเดือนที่ผ่านมา โดยสินค้าสำคัญที่มีราคาเพิ่มขึ้น ได้แก่ ข้าวเปลือกเหนียว และผลไม้ รวมทั้งผลปาล์มสดที่ปรับตัวสูงขึ้นตามมาตรการภาครัฐที่สนับสนุนการนำไปใช้ในการผลิตกระแสไฟฟ้าและการใช้น้ำมันดีเซลหมุนเร็ว (ปี 7 ปี 10 และปี 20) สำหรับสินค้าที่ราคาลดลง ได้แก่ ข้าวเปลือกเจ้า อ้อย หัวมันสำปะหลัง ยางพารา และผักสด ตามปริมาณผลผลิตที่เพิ่มขึ้น ขณะที่ความต้องการยังทรงตัว

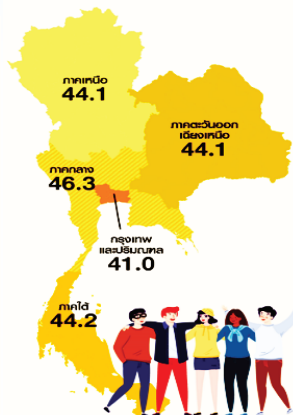
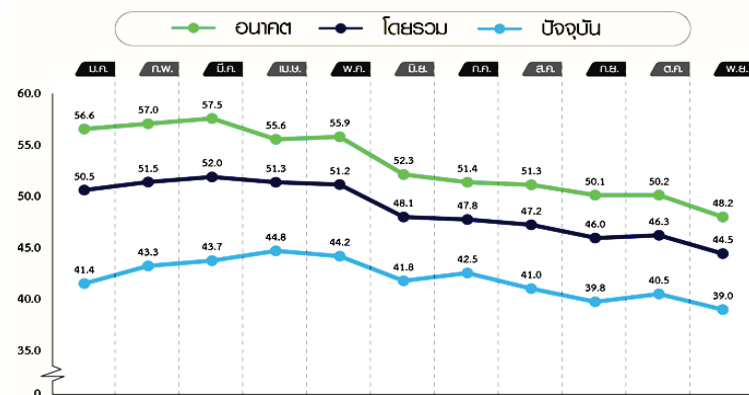
ดัชนีราคาผู้ผลิต เมื่อเทียบกับเดือนตุลาคม 2562 ลดลงร้อยละ 0.5 (MoM) เฉลี่ย 11 เดือน (ม.ค.-พ.ย.) ปี 2562 เทียบกับช่วงเดียวกันของปีก่อน ลดลงร้อยละ 1.0 (AoA)

ดัชนีราคาวัสดุก่อสร้าง เดือนพฤศจิกายน 2562 เท่ากับ 104.7 เมื่อเทียบกับเดือนพฤศจิกายน 2561 ลดลงร้อยละ 3.1 (YoY) จากการลดลงของ **หมวดเหล็กและผลิตภัณฑ์เหล็ก** ร้อยละ 16.5 ที่ลดลงต่อเนื่องเป็นเดือนที่ 12 โดยเฉพาะเหล็กเส้นกลมผิวเรียบ-ผิวขรุขระ

เหล็กโครงสร้างรูปพรรณ ปรับลดลงตามราคาวัตถุดิบ (เศษเหล็ก) ประกอบกับความต้องการใช้ลดลง ตามการชะลอของโครงการก่อสร้างของภาครัฐที่ยังอยู่ระหว่างการพิจารณางบประมาณ **หมวดสุขภัณฑ์** ลดลงร้อยละ 0.6 **หมวดซีเมนต์** (ปูนซีเมนต์ผสม) ลดลงร้อยละ 0.2 สอดคล้องกับปริมาณการจำหน่ายในประเทศ และ **หมวดวัสดุก่อสร้างอื่นๆ** ลดลงร้อยละ 0.2 โดยเฉพาะยางมะตอยที่ลดลงตามราคาน้ำมันดิบ ขณะที่ **หมวดไม้และผลิตภัณฑ์ไม้** (ไม้พื้น ไม้ฝา ไม้คาน) สูงขึ้นร้อยละ 11.2 ราคาสูงขึ้นต่อเนื่องจากช่วงต้นปี **หมวดผลิตภัณฑ์คอนกรีต** (เสาเข็มคอนกรีตอัดแรง คอนกรีตบล็อกก่อผนังมวลเบา คอนกรีตบล็อกปูพื้น) สูงขึ้นร้อยละ 1.2 ความต้องการเพิ่มขึ้น เพื่อซ่อมแซมอาคาร บ้านเรือน และสาธารณูปโภค จากอุทกภัยในภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือในช่วงที่ผ่านมา และ **หมวดอุปกรณ์ไฟฟ้าและประปา** (ประตูน้ำ) สูงขึ้นร้อยละ 0.1 สำหรับ **หมวดกระเบื้อง** และ **หมวดวัสดุฉนวน** ดัชนีราคาโดยเฉลี่ยไม่เปลี่ยนแปลง

ดัชนีราคาวัสดุก่อสร้าง เมื่อเทียบกับเดือนตุลาคม 2562 โดยเฉลี่ยไม่เปลี่ยนแปลง เฉลี่ย 11 เดือน (ม.ค.-พ.ย.) ปี 2562 เทียบกับช่วงเดียวกันของปีก่อน ลดลงร้อยละ 1.2 (AoA)

ดัชนีความเชื่อมั่นผู้บริโภค เดือนพฤศจิกายน 2562 ดัชนีความเชื่อมั่นผู้บริโภคโดยรวม อยู่ที่ระดับ 44.5 ปรับตัวลดลง จากระดับ 46.3 ในเดือนตุลาคม 2562 ซึ่งเป็นการปรับตัวลดลงทั้งความเชื่อมั่นในปัจจุบันและในอนาคต โดยดัชนีความเชื่อมั่นผู้บริโภคในปัจจุบันและอนาคต ปรับตัวลดลงจากระดับ 40.5 และ 50.2 มาอยู่ที่ 39.0 และ 48.2 ตามลำดับ คาดว่ามาจากความกังวลต่อปัญหาการชะลอตัวของเศรษฐกิจที่ยังไม่มีสัญญาณในการฟื้นตัวที่ชัดเจน อย่างไรก็ตาม ดัชนีความเชื่อมั่นผู้บริโภคในอนาคตเฉลี่ย 11 เดือน อยู่ที่ระดับ 53.3 (อยู่ในระดับเชื่อมั่น) ซึ่งว่า ผู้บริโภคยังมีมุมมองเชิงบวกต่อสถานการณ์เศรษฐกิจในอนาคต

อาชีพ	ต.ค. 62	พ.ย. 62	MoM
เกษตรกร	47.3	45.3	▼
พนักงานเอกชน	44.6	43.2	▼
ผู้ประกอบการ	46.7	45.0	▼
รับจ้างอิสระ	44.8	42.6	▼
พนักงานของรัฐ	50.6	48.6	▼
นักศึกษา	44.2	43.1	▼
ไม่ได้ทำงาน	42.3	41.6	▼

การค้าระหว่างประเทศของไทย : ตุลาคม 2562

การส่งออก การส่งออกของไทยในเดือนตุลาคม 2562 มีมูลค่า 20.8 พันล้านดอลลาร์สหรัฐ หดตัวร้อยละ 4.5 ตามเศรษฐกิจโลกที่ยังประจวบจากมาตรการกีดกันทางการค้า ส่งผลให้เศรษฐกิจคู่ค้าสำคัญชะลอตัวในรอบหลายปี การส่งออกสินค้าสำคัญหลายรายการมีสัญญาณการขยายตัวต่อเนื่อง สินค้าเกษตรและเกษตรอาหาร เช่น น้ำตาลทราย ผัก ผลไม้สด แซ่เข้ แซ่แข็ง กระบองและแปรรูป ผลิตภัณฑ์ข้าวสาลีและอาหารสำเร็จรูปอื่นๆ เครื่องดื่ม และไก่สดแช่เย็นแช่แข็ง และสินค้าอุตสาหกรรม เช่น ผลิตภัณฑ์ยาง รถจักรยานยนต์และส่วนประกอบ เครื่องนุ่งห่ม เครื่องสำอาง สบู่และผลิตภัณฑ์รักษาผิว แผงสวิทช์และแผงควบคุมกระแสไฟฟ้า เฟอร์นิเจอร์และชิ้นส่วน และนาฬิกาและส่วนประกอบ นอกจากนี้ วัฏจักรการส่งออกเครื่องคอมพิวเตอร์และส่วนประกอบ กลับมาเป็นบวกในรอบ 13 เดือน และใกล้เคียงมูลค่าช่วงก่อนมาตรการภาษีภายใต้สงครามการค้า มีผลบังคับใช้อย่างเต็มรูปแบบในเดือน ก.ย. 61 เช่นเดียวกับแผงวงจรไฟฟ้าที่เริ่มกลับมาขยายตัวในระยะ 2 เดือนที่ผ่านมา ในรายตลาด การส่งออกไปสหรัฐฯ ยังขยายตัวอย่างมีเสถียรภาพ และการส่งออกไปตลาดญี่ปุ่น และได้หวนกลับมาขยายตัวติดต่อกันเป็นเดือนที่ 2 และ 4 ตามลำดับ ซึ่งสะท้อนการปรับตัวการส่งออกจากมาตรการกีดกันทางการค้าไปบางส่วน รวม 10 เดือนของปี 2562 การส่งออกหดตัวร้อยละ 2.4

การส่งออกไปตลาดสำคัญยังคงหดตัว แต่มีสัญญาณการขยายตัวมากขึ้น และคาดว่าจะกลับมาขยายตัวได้มากขึ้นในช่วงที่เหลือของปี โดยการส่งออกไปยังตลาดหลักหดตัวเพียงร้อยละ 0.6 เนื่องจากการส่งออกไปสหรัฐฯ และญี่ปุ่นขยายตัวร้อยละ 4.8 และ 0.5 ตามลำดับ ขณะที่การส่งออกไปสหภาพยุโรปหดตัวร้อยละ 8.8 ด้านการส่งออกไปตลาดศักยภาพสูงหดตัวร้อยละ 7.6 เป็นผลมาจากการส่งออกไป CLMV อาเซียน-5 และจีนหดตัวร้อยละ 9.9 8.9 และร้อยละ 4.2 ตามลำดับ อย่างไรก็ตามการส่งออกไปได้วันขยายตัวสูงถึงร้อยละ 23.4 สำหรับตลาดศักยภาพระดับรองหดตัวที่ร้อยละ 6.4 เนื่องจากการส่งออกไปตลาดรัสเซียและกลุ่มประเทศ CIS ลาตินอเมริกา และแอฟริกา หดตัวร้อยละ 25.1 13.2 และ 9.8 ตามลำดับ ขณะที่การส่งออกไปตะวันออกกลางกลับมาขยายตัวร้อยละ 3.7

แนวโน้มการส่งออกในช่วงที่เหลือของปี 2562 ยังคงเผชิญความเสี่ยงสูงจากเศรษฐกิจโลกที่ชะลอตัว และเริ่มขยายวงกว้างไปสู่เศรษฐกิจประเทศคู่ค้าสำคัญของไทยที่ขยายตัวต่ำสุดในรอบหลายปี นอกจากนี้ ปัจจัยเสี่ยงรายภูมิภาค/ประเทศ และด้านภูมิรัฐศาสตร์ราคาน้ำมันที่ยังอยู่ในระดับต่ำและเงินบาทที่แข็งค่า ยังเป็นปัจจัยกดดันการค้าและการส่งออกไทยในระยะสั้น-กลาง อย่างไรก็ตาม การผ่อนคลายกฎเกณฑ์กำกับดูแลการแลกเปลี่ยนเงิน ของธนาคารแห่งประเทศไทย เพื่อเอื้อให้เงินทุนไหลออกและสร้างสมดุลเงินทุนเคลื่อนย้าย จะช่วยลดแรงกดดันต่อค่าเงินบาทไปได้บ้าง โดยผู้ส่งออกอาจพิจารณาทำสัญญาซื้อขายระยะยาว เพื่อลดผลกระทบจากอัตราแลกเปลี่ยนได้อีกทางหนึ่ง

ในระยะที่ผ่านมา การส่งออกไทยถือว่าได้รับผลกระทบน้อยกว่าหลายประเทศสะท้อนพื้นฐานการส่งออกที่เดิมมีความยืดหยุ่นสามารถปรับตัวและกระจายการส่งออกในสินค้ากลุ่มใหม่ อาทิ เครื่องนุ่งห่ม รถจักรยานยนต์และส่วนประกอบ เฟอร์นิเจอร์ และชิ้นส่วน เครื่องใช้บนโต๊ะอาหาร เครื่องครัว และของใช้ในบ้าน ทั้งในตลาดเดิม และตลาดศักยภาพใหม่

นอกจากนี้ กระทรวงพาณิชย์ยังให้ความสำคัญกับการผลักดันการส่งออกสินค้าเกษตรและอาหาร ที่จะช่วยสร้างรายได้และความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นให้แก่เกษตรกร โดยเมื่อวันที่ 16 พฤศจิกายน ที่ผ่านมา นายจรินทร์ ลักษณวิศิษฏ์ รองนายกรัฐมนตรี และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์ ได้เป็นประธานการลงนามข้อตกลง (MOU) ระหว่างนักธุรกิจไทยและตุรกี ซึ่งขยายสินค้าเกษตรในกลุ่มสินค้าอาหาร และผลิตภัณฑ์ สินค้าอาหาร ณ กรุงอิสตันบูล ประเทศตุรกี ซึ่งจะสามารถสร้างรายได้การส่งออกกว่า 15,000 ล้านบาท อีกทั้งความสำเร็จของการผลักดันข้อสรุปของอาร์เซ็ป ได้ครบ 20 ข้อบท ในช่วงการประชุมผู้นำอาเซียนที่ไทยเป็นประธานเมื่อต้นเดือนพฤศจิกายน จะเป็นแต้มต่อการส่งออกในระยะข้างหน้า โดยเฉพาะสินค้าหมวดยานยนต์และชิ้นส่วน ยางรถยนต์ สิ่งทอ เครื่องแต่งกาย และผลิตภัณฑ์ขึ้นสำปะหลัง

ในภาวะที่ทุกประเทศผู้ส่งออกกำลังเผชิญปัจจัยเสี่ยงจากความไม่แน่นอนทางการค้า การรักษาระดับการค้าเดิมยังเป็นสิ่งสำคัญ ผู้ส่งออกควรกระชับสัมพันธ์กับผู้นำเข้าพันธมิตรอย่างต่อเนื่อง เพื่อรักษาสถานะแบ่งตลาด โดยกระทรวงพาณิชย์ จะเร่งผลักดันการเจรจาความตกลงการค้าเสรี (FTA) ที่อยู่ระหว่างดำเนินการให้เสร็จสิ้นโดยเร็ว และเตรียมความพร้อมสำหรับการเจรจา FTA ในอนาคต ได้แก่ ไทย-สหภาพยุโรป เพื่อขยายฐานตลาดส่งออกให้ครอบคลุมมากยิ่งขึ้น

การนำเข้า เดือนตุลาคม 2562 การนำเข้า มีมูลค่า 20,251.27 ล้านดอลลาร์สหรัฐ หดตัวร้อยละ 7.57 เมื่อเทียบกับเดือนเดียวกันของปีที่ผ่านมา โดยเป็นการหดตัวของ น้ำมันดิบ (-50.69%) เครื่องจักรไฟฟ้าและส่วนประกอบ (-8.87%) เคมีภัณฑ์ (-17.14%) อัญมณีและเครื่องประดับ (-4.60%) ด้านสินค้าที่ยังมีการนำเข้าขยายตัว ได้แก่ เครื่องจักรกลและส่วนประกอบ (+0.05%) โดยแหล่งนำเข้าสำคัญของไทย 5 อันดับแรก ได้แก่ จีน (+0.48%) ญี่ปุ่น (-10.80%) สหรัฐอเมริกา (+1.71%) มาเลเซีย (-20.11%) และสิงคโปร์ (+18.67%)

การค้าระหว่างประเทศของไทย

หน่วย (Unit) : ล้านเหรียญสหรัฐ (Million USD)	ต.ค. 2562 Oct 2019	ม.ค. - ต.ค. 2562 Jan-Oct 2019
มูลค่าการส่งออก (Export value)	20,757.8 -4.54%	207,329.7 -2.35%
มูลค่าการนำเข้า (Import value)	20,251.3 -7.57%	199,441.8 -4.09%
ดุลการค้า (Trade Balance)	+506.5	+7,887.9

สินค้าและตลาดส่งออก 5 อันดับแรก เดือน ต.ค. 62

สินค้า	มูลค่า	Δ	สัดส่วน	ประเทศ	มูลค่า	Δ	สัดส่วน
	(ล้าน USD)	(%YoY)	(%)		(ล้าน USD)	(%YoY)	(%)
รถยนต์ อุปกรณ์และส่วนประกอบ	2,375.98	-1.97	11.45	สหรัฐฯ	2599.72	4.80	12.52
เครื่องคอมพิวเตอร์ อุปกรณ์และส่วนประกอบ	1,624.75	2.74	7.83	จีน	2555.88	-4.22	12.31
ผลิตภัณฑ์ยาง	990.5	3.36	4.77	ญี่ปุ่น	2236.87	0.47	10.78
อัญมณีและเครื่องประดับ	936.83	-7.59	4.51	เวียดนาม	971.04	-16.76	4.68
เม็ดพลาสติก	767.35	-13.51	3.70	มาเลเซีย	962.9	-3.86	4.64

สินค้าและแหล่งนำเข้า 5 อันดับแรก เดือน ต.ค. 62

สินค้า	มูลค่า	Δ	สัดส่วน	ประเทศ	มูลค่า	Δ	สัดส่วน
	(ล้าน USD)	(%YoY)	(%)		(ล้าน USD)	(%YoY)	(%)
เครื่องจักรกลและส่วนประกอบ	1,747.96	+0.05	8.63	จีน	4,574.24	+0.48	22.59
เครื่องจักรไฟฟ้าและส่วนประกอบ	1,609.97	-8.87	7.95	ญี่ปุ่น	2,945.59	-10.80	14.55
เคมีภัณฑ์	1,210.46	-17.14	5.98	สหรัฐฯ	1,374.12	+1.71	6.79
น้ำมันดิบ	1,121.53	-50.69	5.54	มาเลเซีย	1,042.58	-20.11	5.15
อัญมณีและเครื่องประดับ	1,093.83	-4.60	5.40	สิงคโปร์	821.59	+18.67	4.06

ดัชนีราคาส่งออก-นำเข้า

ดัชนีราคา	การเปลี่ยนแปลง (%MoM)			การเปลี่ยนแปลง (%YoY)	
	ส.ค. 62	ก.ย. 62	ต.ค. 62	ต.ค. 62	ดัชนี ต.ค. 62
ส่งออก	-0.3	+0.2	-0.4	-0.2	100.7
นำเข้า	-0.6	+0.2	-0.3	-1.4	92.9

ดุลการค้า เดือนตุลาคม 2562 เกินดุลการค้ามูลค่า 506.5 ล้านดอลลาร์สหรัฐ

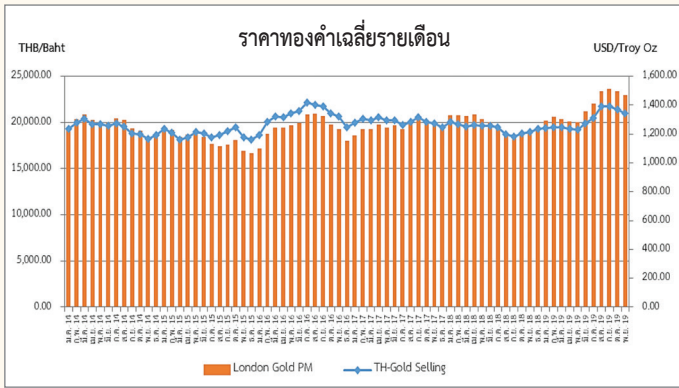
ดัชนีราคาสินค้าส่งออก-นำเข้า

ดัชนีราคาส่งออก เดือนตุลาคม 2562 เท่ากับ 100.7 (ปี 2555 = 100) เทียบกับเดือนตุลาคม 2561 ลดลงร้อยละ 0.2 (YoY) และเมื่อเทียบกับเดือนกันยายน 2562 (MoM) ลดลงร้อยละ 0.4 จากผลของราคาในหมวดสินค้าแร่และเชื้อเพลิง และหมวดสินค้าอุตสาหกรรมลดลงร้อยละ 14.6 และ 0.1 ตามลำดับ โดยเฉพาะน้ำมันสำเร็จรูป น้ำมันดิบ เม็ดพลาสติก รถยนต์ อุปกรณ์และส่วนประกอบ และเครื่องอิเล็กทรอนิกส์ ปรับลดลงตามราคาตลาดโลกที่ได้รับผลกระทบจากเศรษฐกิจโลกชะลอตัว ขณะที่หมวดสินค้าที่ปรับสูงขึ้น ประกอบด้วยหมวดสินค้าเกษตรกรรม สูงขึ้นร้อยละ 4.6 ตามการสูงขึ้นของราคา ข้าว ไก่สดแช่เย็นแช่แข็ง ยางพารา ผลไม้สดแช่เย็น แช่แข็งและแห้ง ตามความต้องการของตลาดคู่ค้าที่มีอย่างต่อเนื่อง และหมวดสินค้าอุตสาหกรรมการเกษตร สูงขึ้นร้อยละ 0.3 ตามการสูงขึ้นของราคาผลไม้กระป๋องและแปรรูป อาหารทะเลกระป๋องและแปรรูป เหล็ก 10 เดือน (ม.ค. - ต.ค.) ปี 2562 เทียบกับช่วงเดียวกันของปี 2561 สูงขึ้นร้อยละ 0.3 (AoA)

ดัชนีราคานำเข้า เดือนตุลาคม 2562 เท่ากับ 92.9 (ปี 2555 = 100) เทียบกับเดือนตุลาคม 2561 ลดลงร้อยละ 1.4 (YoY) และเมื่อเทียบกับเดือนกันยายน 2562 ลดลงร้อยละ 0.3 (MoM) จากราคาหมวดสินค้าเชื้อเพลิงลดลงร้อยละ 17.1 อาทิ น้ำมันดิบ น้ำมันสำเร็จรูป ก๊าซธรรมชาติปิโตรเลียมและถ่านหิน ตามภาวะราคาตลาดโลกที่ชะลอตัว ประกอบกับเงินบาทแข็งค่า ขณะที่หมวดสินค้าที่ดัชนีราคานำเข้าปรับสูงขึ้น ประกอบด้วย หมวดสินค้าทุน สูงขึ้นร้อยละ 2.2 อาทิ เครื่องจักรไฟฟ้าและส่วนประกอบ เครื่องจักรกลและส่วนประกอบ ผลิตภัณฑ์โลหะ เครื่องมือ เครื่องใช้ทางวิทยาศาสตร์ การแพทย์ การทดสอบ หมวดสินค้าวัตถุดิบและกึ่งสำเร็จรูป สูงขึ้นร้อยละ 1.5 อาทิ ทองคำ อุปกรณ์ส่วนประกอบเครื่องใช้ไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ ผลิตภัณฑ์ที่ทำจากพลาสติก หมวดสินค้าอุปโภคบริโภค สูงขึ้นร้อยละ 1.1 อาทิ สบู่ ผงซักฟอกและเครื่องสำอาง และเครื่องใช้ไฟฟ้าในบ้าน และหมวดยานพาหนะและอุปกรณ์การขนส่ง สูงขึ้นร้อยละ 2.5 อาทิ ส่วนประกอบและอุปกรณ์ยานยนต์และรถยนต์นั่ง เหล็ก 10 เดือน (ม.ค. - ต.ค.) ปี 2562 เทียบกับช่วงเดียวกันของปี 2561 สูงขึ้นร้อยละ 0.1 (AoA) ↘

สถานการณ์ราคาทองคำ ราคาน้ำมัน อัตราแลกเปลี่ยน และราคาสินค้าเกษตร

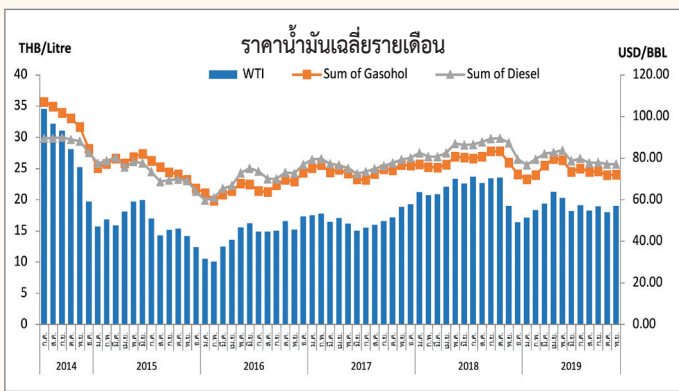
พฤศจิกายน 2562

ราคาทองคำ

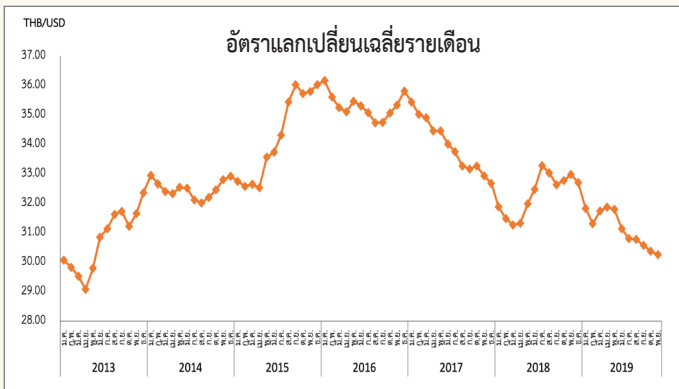
ราคาทองคำเดือนพฤศจิกายน เฉลี่ยอยู่ที่ 21,104.76 บาท ลดลงร้อยละ 1.84 เมื่อเทียบกับเดือนก่อนหน้า ลดลงติดต่อกันเป็นเวลา 2 เดือน แต่ถือว่ายังสูงเมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันของปีก่อนหน้า (ขยายตัวร้อยละ 10.58) สอดคล้องกับทิศทางราคาทองคำในตลาดโลกที่ลดลงร้อยละ 1.66 เมื่อเทียบกับเดือนก่อนหน้า มาอยู่ที่ 1,470.02 เหรียญสหรัฐฯ ต่อทรอยออนซ์ ปัจจัยที่ส่งผลให้ราคาทองคำในเดือนนี้ลดลงมาจากการคลายความกังวลต่อสถานการณ์ทางการค้าของสหรัฐฯและจีน แม้ว่ามีความคืบหน้าของการเจรจาข้อตกลงทางการค้า แต่ช่วงปลายเดือนมีเหตุการณ์ที่สหรัฐฯ สนับสนุนร่างกฎหมายสิทธิมนุษยชนและเสรีภาพของฮ่องกง ทำให้นักลงทุนกลับมาซื้อทองเพิ่มขึ้น โดยคาดการณ์ว่าราคาทองคำในไตรมาส 4 ของปี 2562 จะปรับตัวอยู่ที่ 1,450 - 1,550 เหรียญสหรัฐฯ ต่อทรอยออนซ์

ราคาน้ำมัน

ราคาน้ำมันดิบเดือนพฤศจิกายน 2562 ปรับตัวเพิ่มขึ้น โดยราคาน้ำมันดิบ WTI เฉลี่ยอยู่ที่ 56.97 เหรียญสหรัฐฯ ต่อบาร์เรล เพิ่มขึ้นร้อยละ 5.57 จากเดือนก่อนหน้า เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันของปีก่อนหดตัวร้อยละ 0.24 โดยราคาน้ำมันดิบที่ปรับเพิ่มขึ้นในเดือนนี้เนื่องจากความต้องการใช้น้ำมันมีแนวโน้มปรับตัวเพิ่มขึ้น หลังทิศทางเศรษฐกิจสหรัฐฯ เริ่มฟื้นตัว และยังได้รับปัจจัยหนุนจากการเจรจาการค้าระหว่างสหรัฐฯ กับจีนที่มีทิศทางดีขึ้น โดยคาดว่าจะสามารถบรรลุข้อตกลงทางการค้าระยะแรกได้ภายในปีนี้ ประกอบกับมีการคาดการณ์ว่ากลุ่มโอเปก (OPEC) และประเทศพันธมิตรมีแนวโน้มจะขยายระยะเวลาปรับลดกำลังการผลิต จากเดิมสิ้นสุดในเดือน มี.ค.63 เป็นเดือน มิ.ย.63 ส่งผลให้ราคาน้ำมันขายปลีกในประเทศเพิ่มขึ้นตาม โดยราคาน้ำมันแก๊สโซลีน อยู่ที่ 24.01 บาท/ลิตร เพิ่มขึ้นร้อยละ 0.33 จากเดือนก่อนหน้า ขณะที่ราคาน้ำมันดีเซล อยู่ที่ 25.72 บาท/ลิตร เพิ่มขึ้นร้อยละ 0.16 จากเดือนก่อนหน้า

อัตราแลกเปลี่ยน

ค่าเงินบาทเดือนพฤศจิกายน 2562 เฉลี่ยอยู่ที่ 30.24 บาทต่อเหรียญสหรัฐฯ แข็งค่าขึ้นร้อยละ 0.40 จากเดือนก่อนหน้า และเมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันของปีก่อน แข็งค่าขึ้นร้อยละ 8.27 โดยปัจจัยที่ส่งผลต่อค่าเงินบาท ส่วนใหญ่มาจากต่างประเทศ ไม่ว่าจะเป็นความกังวลเกี่ยวกับการเจรจาการค้าระหว่างสหรัฐฯ กับจีน ที่ยังมีความไม่แน่นอน ทำให้มีเงินทุนจากต่างประเทศไหลเข้าไทยจำนวนมากในฐานะเป็นแหล่งลงทุนที่ปลอดภัยส่งผลให้ค่าเงินบาทแข็งค่าขึ้นอย่างต่อเนื่อง นอกจากนี้ยังต้องพิจารณาข้อมูลตัวเลขเศรษฐกิจของสหรัฐฯ เช่น ตัวเลขจีดีพี การใช้จ่ายส่วนบุคคล การจ้างงาน และความเคลื่อนไหวของธนาคารกลางสหรัฐฯ (เฟด) ซึ่งจะส่งผลต่อค่าเงินบาทในระยะต่อไป

ข้าว

ราคาขายส่งเฉลี่ยข้าวขาว 5% (ใหม่) เดือนพฤศจิกายน 2562 ปรับตัวลดลงจากเดือนตุลาคม จากราคา 1,140.24 บาท/100 กิโลกรัม เป็น 1,128.68 บาท/100 กิโลกรัม เช่นเดียวกับราคาขายส่งเฉลี่ยข้าวหอมมะลิ 100% ชั้น 2 (ใหม่) ที่ปรับตัวลดลงจาก 3,465.00 บาท/100 กิโลกรัม เป็น 3,280.26 บาท/100 กิโลกรัม โดยภาพรวมราคาข้าวปรับตัวลดลงจากปัจจัยหลายอย่าง อาทิ ผลผลิตทยอยออกสู่ตลาดมากขึ้น ประเทศผู้นำเข้ารายใหญ่ปรับลดการนำเข้าข้าวจากภาวะเศรษฐกิจโลกชะลอตัว และค่าเงินบาทที่แข็งค่า

ยางพารา

ราคายางแผ่นรมควันชั้น 3 และราคายางแท่ง STR 20 (ราคาเฉลี่ย ณ ท่าเรือกรุงเทพฯ และท่าเรือสงขลา) เดือนพฤศจิกายน 2562 เฉลี่ยอยู่ที่กิโลกรัมละ 45.62 บาท และ 41.57 บาท ตามลำดับ ปรับตัวเพิ่มขึ้นจากเดือนก่อนหน้าคิดเป็นร้อยละ 4.11 และ 5.00 ราคายางปรับตัวเพิ่มขึ้นเป็นผลจากโรคใบร่วงในยางพาราและฝนตกชุกในพื้นที่ปลูกยาง ทำให้มีผลผลิตออกสู่ตลาดน้อย ประกอบกับผู้ประกอบการภายในประเทศมีความต้องการในการส่งมอบยาง

ราคาสินค้ารายเดือน

สินค้า	เดือน	Oct-62	Nov-62	%Δ(MOM)	Nov-61	Nov-62	%Δ(YOY)
ข้าว : (Baht/100Kg)							
ข้าวขาว 5% (ใหม่)		1,140.24	1,128.68	-1.01	1,175.00	1,128.68	-3.94
ข้าวหอมมะลิ 100% ชั้น 2		3,465.00	3,280.26	-5.33	3,315.00	3,280.26	-1.05
ยางพารา : (Baht/Kg)							
แผ่นรมควัน ชั้น3 (f.o.b)		43.82	45.62	4.11	44.60	45.62	2.29
ยางแท่ง STR20 (f.o.b)		39.59	41.57	5.00	40.96	41.57	1.49
ทองคำ							
ลอนดอน PM (USD/Troy oz.)		1,494.80	1,470.02	-1.66	1,220.95	1,470.02	20.40
ไทย (THB/Baht)		21,500.00	21,104.76	-1.84	19,086.36	21,104.76	10.58
น้ำมันดิบ : (USD/BBL)							
WTI		53.96	56.97	5.57	56.96	56.97	0.01
อัตราแลกเปลี่ยน							
THB/USD		30.37	30.24	-0.40	32.97	30.24	-8.27

อินเดียจะถอนตัวจาก RCEP จริงหรือ?

อินเดียทำ Surprise ด้วยการประกาศไม่ร่วมในความตกลง RCEP ในช่วงการประชุม ASEAN Summit ที่ประเทศไทยเป็นเจ้าภาพ เมื่อต้นเดือนพฤศจิกายน 2562 การที่อินเดียจะทิ้ง RCEP อาจเป็นการเสียโอกาสครั้งใหญ่ของอินเดียก็เป็นได้

RCEP คืออะไร

RCEP คือ ความตกลงหุ้นส่วนทางเศรษฐกิจระดับภูมิภาค (Regional Comprehensive Economic Partnership : RCEP) โดยเป็นความตกลงเขตการค้าเสรีระหว่าง 10 ชาติสมาชิกอาเซียน และ 6 ชาติคู่เจรจา (ได้แก่ จีน ญี่ปุ่น เกาหลีใต้ อินเดีย ออสเตรเลีย และนิวซีแลนด์) ซึ่งได้เริ่มเจรจากันมาตั้งแต่ปี 2555 และสมาชิก RCEP ยกเว้นอินเดียสามารถสรุปผลการเจรจากันได้ในการประชุม ASEAN Summit เมื่อเดือนต้นเดือน พ.ย. 2562 และคาดว่าจะสามารถลงนามร่วมกันได้ในช่วงต้นปี 2563 จะส่งผลให้ RCEP เป็นกลุ่มเศรษฐกิจที่ใหญ่ที่สุดในโลก มีสัดส่วนเกือบครึ่งหนึ่งของเศรษฐกิจโลก (39% ของ GDP PPP US\$ โลก แต่หากไม่รวมอินเดียจะมีสัดส่วน 29% (Cr. : World Bank) และราวครึ่งหนึ่งของประชากรโลก (48% ของประชากรโลก) ซึ่ง RCEP จะก้าวขึ้นมาผงาดในเวทีโลกแทน TPP อนึ่ง ADB ได้พยากรณ์ว่า ในปี 2593 เอเชียจะมีสัดส่วน 52% ของ GDP โลก ดูเหมือนว่า RCEP อาจทำให้การคาดการณ์ของ ADB เกิดเร็วขึ้น

ข้อกังวลของอินเดียที่ทำให้ไม่ร่วม RCEP

1. เกรงว่าสินค้าจีนที่ราคาถูกจะทะลักเข้าสู่ตลาดอินเดีย อันจะส่งผลต่อผู้ประกอบการรายย่อยที่ยังไม่พร้อมจะแข่งขัน โดยเฉพาะสินค้าไฮเทคและเครื่องใช้ไฟฟ้า ปัจจุบันอินเดียขาดดุลการค้าเงินเป็นอันดับหนึ่งเกือบ 6 หมื่นล้านเหรียญสหรัฐฯ
2. อินเดียเสนอให้มีประเด็นเรื่อง 1) การมีมาตรการ Safeguard ปกป้องตลาดภายในจากการท่วมตลาดและ 2) ลดการกีดกันในเรื่องของแรงงานและภาคบริการ ซึ่งอินเดียมีความได้เปรียบ

อย่างไรก็ตาม อินเดียไม่ได้รับการตอบสนองในเชิงบวกจากที่ประชุม อินเดียจึงถอนตัวจากความตกลง RCEP

อินเดียปกป้องผู้ผลิตในประเทศเกินไปหรือไม่?

การถอนตัวของอินเดียจาก RCEP เกิดจากแรงกดดันจากผู้ผลิตในอินเดียให้ปกป้องผู้ผลิตในประเทศ เช่น อุตสาหกรรมเหล็ก ตามรายงานของ GTA และ Fitch Solutions กล่าวว่าอินเดียเป็นประเทศที่มีมาตรการปกป้องทางการค้า (protectionism) มากที่สุดสูงเป็นอันดับ 2 รองจากสหรัฐฯ โดยเฉพาะในช่วง 3 ปีที่ผ่านมา (2559-2561) แม้ว่าการปกป้องจะทำให้คู่แข่งขาดตลาดอินเดียได้ยกขึ้น แต่ก็ทำให้สินค้าส่งออก (ที่พึ่งพาการนำเข้าชิ้นส่วนอุตสาหกรรม) ของอินเดียแพงขึ้นในตลาดโลกด้วยเช่นกัน รวมทั้งผู้บริโภคในประเทศก็ต้องซื้อสินค้าที่ราคาแพงกว่าในต่างประเทศด้วย ตัวอย่างเช่นทีวีในอินเดียบางรุ่นแพงกว่าในไทยเกือบเท่าตัว

ดังนั้นแม้ว่าบางอุตสาหกรรมจะได้ประโยชน์จากมาตรการปกป้อง อาทิ เหล็ก และชิ้นส่วนอิเล็กทรอนิกส์ แต่หลายอุตสาหกรรม เช่น อุตสาหกรรมต่อเนื่อง ก็ได้รับผลกระทบมากกว่า และเมื่อพิจารณาการส่งออกของอินเดียตั้งแต่ปี 2556 พบว่าจำกัดอยู่เพียง 1.6-1.7% ของการส่งออกรวมทั่วโลก ขณะที่การเข้าเป็นส่วนหนึ่งของห่วงโซ่อุปทานโลก (Global Supply Chain: GSC) ของอินเดียก็มีอัตราการดิ่งลงอย่างต่อเนื่องตั้งแต่ปี 2556 จนทำให้มีอัตราต่ำที่สุดในโลก เป็นผลจากมาตรการปกป้องทางการค้ามากเกินไป (Cr. : Global Trade Atlas) การเชื่อมโยงกับห่วงโซ่อุปทาน (GSC) มีความจำเป็นในภาวะที่การค้าโลกชะลอตัวอันเนื่องมาจากสงครามการค้า ทั้งนี้การปกป้องทางการค้ามากเกินไปจะส่งผลเสียต่ออินเดียเองใน 4 ด้าน 1) ผลเสียที่เกิดกับอุตสาหกรรมโดยรวมมีมากกว่าผลดีที่ได้รับ 2) ลดความสามารถในการแข่งขันของอินเดียเองเนื่องจากมีต้นทุนที่สูงกว่าคู่แข่ง 3) เสียโอกาสในการเข้าสู่ตลาดที่ใหญ่ที่สุดในโลกเช่น RCEP และ 4) การปกป้องผู้ผลิตภายใน (เช่นการตั้งกำแพงภาษี) ยังส่งผลให้เกิดการตอบโต้ทางการค้าจากประเทศอื่น โดยเฉพาะจากประเทศใน G-20 โดยพบว่าประเทศอินเดียอยู่ในกลุ่มที่ถูกมาตรการตอบโต้ทางการค้ามากที่สุดในช่วง 3 ปีที่ผ่านมา

ปกป้องตลาดแล้วผู้ผลิตในประเทศได้ประโยชน์จริงหรือ?

การปกป้องตลาดมากเกินไปก่อให้เกิดประโยชน์แก่บางกลุ่มมากกว่าประโยชน์ที่จะตกแก่ผู้ผลิตโดยรวม จากการศึกษาของสถาบัน Indian Institute of Foreign Trade (IIFT) กล่าวว่า การกีดกันสินค้าจีนอาจเกิดผลเสียมากกว่าผลดี (Cr. : IIFT) โดยสรุปได้ ดังนี้

1. ในช่วงปี 2550-2551 และ 2560-2561 การขยายตัวของ การนำเข้าจากจีนมีความสัมพันธ์โดยตรงต่อการเพิ่มขึ้นของมูลค่าเพิ่มรวม (Gross Value Added : GVA) และผลผลิตของอินเดีย
2. ในอุตสาหกรรมหลัก 26 สาขาที่มีการศึกษาผลกระทบด้านลบต่อ GVA มีเพียง 4 อุตสาหกรรมคือ ไฟฟ้าพลังน้ำ เหล็ก/เหล็กกล้า อัญมณี และของเล่น
3. เมื่อพิจารณาจากการนำเข้าสินค้าทุน สินค้าขั้นกลาง และสินค้าอุปโภคบริโภคจากจีนพบว่า สินค้าขั้นกลางก่อให้เกิดการเพิ่มขึ้นของผลผลิตสูงสุด ขยายตัว 163% รองลงมาเป็นสินค้าทุน 93% และสินค้าอุปโภคบริโภค 73% ตามลำดับ กล่าวคือการนำเข้าสินค้าทุนและสินค้าขั้นกลางจากจีนก่อให้เกิดผลดีต่ออุตสาหกรรมอินเดีย
4. การแข่งขันจากสินค้าจีนกดดันให้เกิดการปรับปรุงประสิทธิภาพการผลิตของผู้ผลิตภายในของอินเดีย และส่งผลให้บริษัทที่มีประสิทธิภาพสามารถขยายส่วนแบ่งตลาดได้เพิ่มขึ้น โดยเฉพาะกลุ่มเคมีภัณฑ์และยา นอกจากนี้การกระตุ้นให้เพิ่มประสิทธิภาพแล้วทำให้สามารถส่งออกได้เพิ่มขึ้นด้วย
5. การส่งออกและ GDP ในช่วงที่มีการเปิดเสรีการค้ามีอัตราที่สูงกว่าช่วงที่มีการปกป้องตลาดเป็นอย่างมาก การปกป้องตลาดจึงมีประโยชน์น้อยเมื่อเทียบกับการเชื่อมโยงกับห่วงโซ่อุปทานโลก ซึ่งมีประโยชน์ต่ออินเดียมากกว่าในภาพรวม

ความสำคัญของอินเดียต่อ RCEP

1. อินเดียเป็นตลาดใหญ่อันดับสองรองจากจีนใน RCEP จะก่อให้เกิดพลวัตทางเศรษฐกิจในกลุ่มมากขึ้น
2. เพื่อถ่วงดุลกับจีน โดยก่อนหน้าการประชุม ASEAN Summit ในไทย ญี่ปุ่นได้พยายามให้อินเดียเห็นประโยชน์ของการเข้าร่วมในข้อตกลง RCEP หากไม่มีอินเดีย จีนจะมีอิทธิพลใน RCEP มากที่สุด
3. ญี่ปุ่นสามารถใช้อินเดียเป็นเส้นทางสายไหมเส้นที่สอง เพื่อลดการพึ่งพาเส้นทางสายไหมของจีนเพียงแห่งเดียว โดยที่ผ่านมาญี่ปุ่นได้เข้าไปช่วยพัฒนาทางหลวง Golden Quadrilateral เชื่อมโยงเมืองเศรษฐกิจหลักของอินเดียให้สามารถเชื่อมโยงภูมิภาคอื่นๆ เช่น อาเซียน (ผ่านไทย) ตะวันออกกลาง ยุโรป และแอฟริกา
4. อินเดียเป็นตลาดที่มีศักยภาพของไทยและอาเซียน

ข้อคิดเห็น/ข้อเสนอแนะ

1. การที่อินเดียจะก้าวสู่เป้าหมายการเป็น “โรงงานของโลก” แห่งใหม่ตามนโยบาย “Made in India” นั้น มีเพียงหนทางเดียว คือ ต้องเปิดเสรีทางการค้าและเชื่อมโยงกับห่วงโซ่อุปทานโลกมากขึ้น ซึ่งจะกระตุ้นให้อุตสาหกรรมในประเทศปรับตัวให้เข้มแข็งสามารถแข่งขันในตลาดโลกได้ ซึ่ง Narendra Modi นายกรัฐมนตรีอินเดียก็ตระหนักดีถึงความจริงข้อนี้ ดังนั้นนายกฯ คงจะไม่ทิ้ง RCEP แต่อาจมีการเจรจาให้อินเดียได้ประโยชน์มากขึ้น เช่น การเพิ่มโอกาสให้แรงงานด้าน IT (BPO-Business Process Outsource เช่น บริการด้านการพัฒนา Software และ Call center) ของอินเดียสามารถเข้าทำงานใน Silicon Valley ของจีนได้มากขึ้น
2. การเจรจาเพื่อดึงอินเดียเข้าสู่โต๊ะเจรจามีขึ้นแน่นอนไม่ช้าก็เร็ว โดยญี่ปุ่นดูเหมือนเป็นประเทศที่อินเดียต้องการพูดคุยด้วยมากที่สุด เนื่องจากการแข่งขันในการค้าโลกจะต้องพึ่งพาเทคโนโลยีนำเข้ามากเป็นพิเศษ
3. ไม่ว่าผลการเจรจาออกมาในรูปแบบใด ประเทศไทยจะมีภาษีดีเป็นพิเศษเนื่องจากเป็นจุดเชื่อมโยงระหว่างภูมิภาคเอเชียใต้ อาเซียน และอินเดีย อีกทั้งเป็นจุดตัดของเส้นทางสายไหมสายจีนและอินเดีย จึงได้ยกระดับให้ไทยเป็นศูนย์กลางของเศรษฐกิจโลกที่สำคัญอีกแห่งหนึ่ง
4. อุตสาหกรรมอาหารเป็นอุตสาหกรรมที่น่าสนใจเป็นพิเศษ เนื่องจากประเทศในกลุ่ม RCEP มีแนวโน้มที่จะผลิตอาหารไม่เพียงพอกับความต้องการ โดยเฉพาะจีน อินเดีย ฟิลิปปินส์และอินโดนีเซีย จึงเป็นโอกาสที่ผู้ส่งออกของไทยควรติดตามพัฒนาการของ RCEP มากเป็นพิเศษ

ศูนย์ข้อมูลข่าวสารของราชการ

☎ 02-507-7890, 02-507-7895 | www.tpsoc.go.th

